

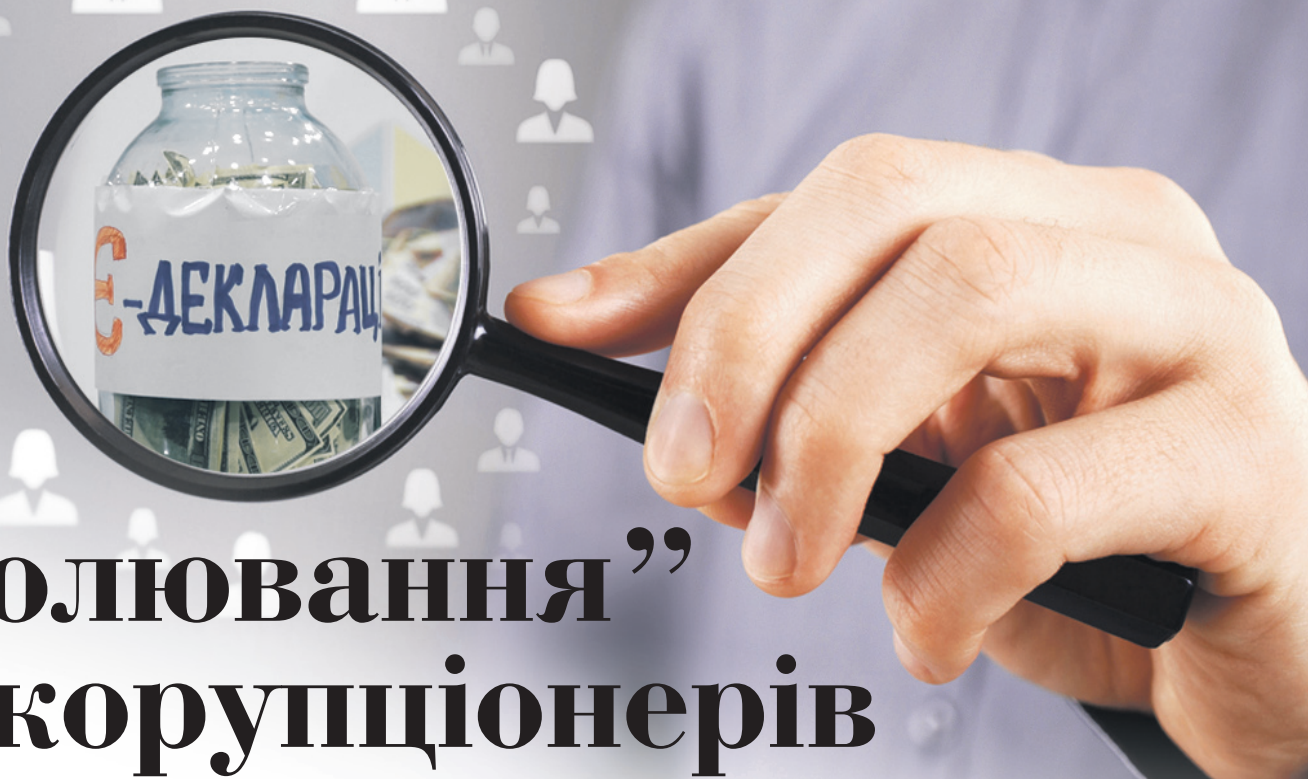
Вартість передплати на 2017 рік:

- на 6 місяців — 65,30 грн.;
- на 12 місяців — 129,40 грн.

Для організацій (передплатний індекс 23491) на 6 місяців — 77,30 грн.; на 12 місяців — 153,40 грн.

12 сторінок

№45 (5200) П'ятниця, 11 листопада 2016 року

“Полювання” на корупціонерів

Тема електронного декларування, перший етап якого завершився в останню неділю жовтня, перебуває на вістрі суспільного інтересу. В інформаційному просторі не вщухають розмови про статки високопосадовців, активісти і працівники засобів масової інформації створюють різноманітні хіт-паради казкових багатств чиновників. Особливо актуальним стає питання виявлення і ліквідації корупціонерів у системі державної служби, що є логічним завершенням кампанії.

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Компетентні органи мають перевірити всі дані електронних декларацій чиновників, отримати пояснення щодо джерел надходження задекларованих статків, щоб виявити незаконні збагачення і покарати винних, сказав очільник українського уряду Володимир Гройсман 3 листопада під час спілкування із журналістами, інформує Урядовий портал. “Ніхто не має бути поза межами можливих перевірок. Треба всіх перевірити, з'ясувати, хто і як заробив задекларовані кошти. За зловживання треба карати. Люди, які пропрацювали декілька десятків років у владі і мають нечувані статки, повинні пояснити джерело їх походження”, — наголосив прем'єр.

Він застеріг, що не треба “фарбувати всіх однією фарбою”, адже деякі представники влади раніше працювали в бізнесі й мали певні статки. Голова уряду зазначив, що сам упродовж 1995-2005 років займався підприємницькою діяльністю, завдяки чому отримав фінансову незалежність. Зі слів Володимира Гройсмана, запровадження електронного декларування для державних службовців є дієвим антикорупційним кроком, що проведе “розмежування між минулим, сьогоденням і майбутнім”.

Перші кримінальні провадження — з нового року

Перевірятиме електронні декларації Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). Тим часом керівник Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) Артем Ситник пропонує НАЗК скористатися технічними можливостями НАБУ щодо доступу до реєстрів Міністерства юстиції, Міністерства внутрішніх справ, інших органів у своїй роботі для перевірки електронних декларацій чиновників і політиків. З його слів, нині у НАБУ перевіряють декларації близько двох десятків чиновників на предмет відповідності кримінальному й адміністративному законодавству. Минулими вихідними Наталія Корчак повідомила, що НАЗК має намір брати участь в обшуках приміщень декларантів спільно з працівниками Генеральної прокуратури України.

Перших кримінальних проваджень за результатами е-декларування не варто очікувати раніше січня 2017 року, заявив заступник голови НАЗК Руслан Радецький в ефірі каналу “1+1”. З його слів, перевірка електронних декларацій чиновників відбуватиметься в декілька етапів. Упродовж минулого тижня перевіряли своєчасність подання електронних декларацій українськими чиновниками. Тепер НАЗК візьметься за перевірку повноти декларацій, під час

якої також перевірятимуть спосіб життя декларантів. Руслан Радецький запевнив: першими будуть перевірені електронні декларації народних депутатів, прокурорів і суддів.

Посилено перевірятимуть дані декларантів, які допустили логічні помилки або подали неповну інформацію. Про знайдені невідповідності інформуватимуть антикорупційні органи, які зможуть відкрити кримінальне провадження. На час розслідування — до півтора року — декларанта можуть відсторонити від виконання службових обов'язків.

Зумисна брехня в деклараціях тягне за собою адміністративну та кримінальну відповідальність, запевняють у НАЗК. Зі слів Руслана Радецького, відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення, за подання недостовірних відомостей про майно на суму від 100 до 250 мінімальних заробітних плат встановлено штраф від 17 до 42,5 тисячі гривень. У разі, якщо суб'єкт декларування умисно не подав декларацію або коли сума недостовірних даних перевищує 344,5 тисячі гривень, настає кримінальна відповідальність — ув'язнення до двох років із позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю строком до трьох років, або ж штраф від 42,5 до 51 тисячі національної валюти, громадські роботи строком від 150 до 240 годин.

Відповідно до норм Кримінального кодексу України, за незаконне збагачення передбачено до десяти років ув'язнення. За невчасне подання е-деклараций високопосадовці будуть змушені платити штраф у розмірі від 50 до 100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян — 850-1700 гривень. За несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку, або про суттєві зміни в майновому стані, накладатимуть штраф у 1700-3400 гривень. Обіцяють також карати тих, хто задекларував неіснуючу готівку для майбутньої їх легалізації.

Чиновники не здаються

Якщо під час перевірки члени НАЗК виявлять адміністративне правопорушення, відповідні протоколи спрямують до суду, якщо корупційне кримінальне правопорушення — до Національного антикорупційного бюро та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП), які проводитимуть слідство. Але й тут нечисті на руку чиновники створюють перешкоди. Зі слів голови правління Центру протидії корупції Віталія Шабуніна, для ефективної боротьби з корупцією нашої державі необхідний Антикорупційний суд, адже політична верхівка тиском на чинну систему українського судочинства дискредитує роботу НАБУ.

Корумпованість вітчизняних судів підкреслює те, що найбільше проблем із поданням електронних декларацій виникало у суддів, наголосила під час семінару-брифінгу у Львові керівник департаменту фінансового контролю та моніторингу способу життя НАЗК Оксана Маркеєва.

Продовження на стор. 4

Тернопільщина — серед лідерів за рівнем надання субсидій

2

Псоріаз — вирок чи спосіб життя?

5

Дитячий майданчик

12

Наша сторінка

facebook

www.facebook.com/
PodilskSlovo

ПАЛИВНИЙ СКЛАД

• опалення

• водопостачання

АВАКС ПРОФ

• ВУГІЛЛЯ, ДРОВА

• БРИКЕТИ: дерев'яні, торф'яні

• ПАЛИВНА ЩЕПА, ПЕЛЕТИ

• ЗАСОБИ для ВИДАЛЕННЯ САЖІ

• ЧИСТКА КОМИНІВ

• ТВЕРДОПАЛИВНІ КОТЛИ

м. Тернопіль, вул. Д.Лук'яновича 8, тел.: (067)653-51-44, (067)350-14-18

Якість, яка не підведе

46027 м. Тернопіль, вул. С. Будного, 4а
тел/факс: +38 (0352) 25 44 35, 25 37 59

www.lanclaas.com.ua e-mail: office@lanclaas.com.ua

CLAAS

• Служу народу України!

Захист України — справа справжніх чоловіків

Галина ЮРСА —
ТРР "Джерело".
Фото автора.

Тарас Паламар та Віталій Лаціновський проживають у селі Підгородне Тернопільського району. Тарасові 19 років. Народився у Великій Березовиці. Потім родина переїхала до Підгородного. Навчався у Тернопільській школі №9. Після закінчення училища здобув професію будівельника. Одружений, разом із дружиною виховують чотиримісячного синочка. Вісімнадцятирічний Віталій народився у Тернополі. А потім, як і Тарас, оселився у Підгородному. Закінчив Тернопільську школу №6. Встиг здобути фах автослюсаря.

У цих молодих чоловіків багато спільного. Під час Революції Гідності вони чергували на блок-постах на тернопільській трасі. А нині їх об'єднало те, що вирішили присвятити себе службі в

Збройних силах України та підписали контракт на три роки. У час, коли країна бореться з агресором, кожен чоловік зобов'язаний стати на захист її інтересів, вважають вони.

Віталій Лаціновський із дитинства бачив себе лише військовим. Тарас Паламар мріє про мирний фах. Планує підписати другий контракт, щоб мати можливість здобути вищу освіту. А поки, сказали молоді воїни — бійці 44-ої окремої артилерійської бригади, вони зроблять усе від них залежне, щоб у цей неспокойний час прислужитися Україні.

Через три тижні відбувають на навчання до Лисичанська. Згідно з контрактом, одержуватимуть зарплату по 9 500 гривень. Крім того, вже отримали по 10 000 гривень разової допомоги, яку виплачують з бюджету Тернопільського району всім військовослужбовцям, які підписали контракт на військову службу в Тернопільському ОМВК.

Нехай благословить вас, хлопці, Господь і Мати Божа береже під своїм покровом.

• Програми

За корів господарям доплачуватимуть

Галина ЮРСА — ТРР "Джерело".

Нині багаточисельні стада корів, які вільно пасуться на луках, можна побачити хіба що у довоєнній хроніці. Порівняно недавно, наприкінці ХХ століття, у селах ще були комплекси, де утримували велику рогату худобу (ВРХ). З часом вони почали поступово занепадати.

А за останні 12 років, як показує статистика, у Тернопільському районі чисельність поголів'я ВРХ скоротилася вдвічі як у сільськогосподарських підприємствах, так і в населенні.

Причини проблеми різні, основні з яких — дефіцит коштів для впровадження передових технологій, низький рівень технічного оснащення, селекційно-племінної роботи, відсутність соціальних та економічних стимулів для організації праці тощо.

Щоб повністю не зникли поголів'я ВРХ, у Тернопільському районі прийнято "Програму розвитку агропромислового комплексу на 2016-2020 роки". Таким чином сподіваються стабілізувати чисельність поголів'я ВРХ, а в майбутньому нарощувати його в індивідуальних господарствах селян, сприяти збільшенню виробництва молока й яловичого м'яса, а також стимулювати розвиток та освоєння нових технологій в галузі молочного тваринництва.

Фінанси надходять від вітчизняних і зарубіжних інвесторів. Передбачається компенсація витрат на обладнання та будівництво молокоприймальних пунктів, дотаційна підтримка господарств населення у розмірі 3000 гривень на одну корову, інші заохочення.

У стерилізаційному центрі, що в селі Дичків, собакам не вистачає харчів. Сорок гривень на місяць — стільки виділяють із бюджету для харчування однієї собаки. Відтак, невдовзі відбудеться благодійна акція "Нагодуй та зігрий". Харчі для собак збиратимуть 4 грудня о 15 год. біля драмтеатру.

Потрібні:

- м'ясні продукти: м'ясо, відрізки, хрящі, свинячі шкури, печінка, кістки, курячі шиї та лапи, нирки, шлунки, будь-які ковбаси та інше;
- крупи та макарони;
- ліки, антисептичні засоби, рукавиці, шприци, засоби проти бліх та глистів;
- засоби гігієни (шампуні), повідки та нашійники;
- миски, каструлі та тази;
- будматеріали;
- теплий одяг, матраци та ковдри.

Всі деталі за телефоном: 098-234-24-89

Павло Розенко:

"Тернопільщина — серед лідерів за рівнем надання субсидій та інших соціальних виплат"

Основною метою візиту в Тернопільську область віце-прем'єр-міністра України Павла Розенка, який відбувся 3 листопада, став аналіз ситуації щодо соціального захисту населення. Головними темами, які віце-прем'єр обговорив із керівництвом області та профільними керівниками підрозділів обласної адміністрації, були: надання субсидій, а також підтримка учасників АТО та їхніх родин.

Як зазначив Павло Розенко, торік у цій же порі він змушений був критикувати владу нашої області, адже за рівнем надання субсидій Тернопіль "пасло задніх". Минув рік, і ситуація кардинально змінилася — наша область перейшла до трійки кращ.

Станом на перше жовтня в області понад 195 тисяч домогосподарств отримали субсидії, тоді як торік їх було близько 86 тисяч. Павло Розенко зазначив, що показник стосовно виконання завдань із надання субсидій в області становить вже 85%. Водночас, оскільки пік звернень громадян здебільшого припадає на середину листопада, грудень та січень — очікується, що на Тернопіль оформити субсидії забажають ще близько 55-60 тисяч сімей. І це пояснюється тим, що ефект економії для родинного гаманця суттєвий: адже нині на Тернопільщині середній розмір урядової допомоги становить 1,855 гривень. Є й домогосподарства, які отримали від держави щомісячну субсидію у розмірі понад 4 000 гривень. Це в основному сім'ї, які проживають у сільській місцевості і використовують для опалення пометкання природний газ.

Аналізуючи роботу в цьому напрямку, директор департаменту соціального захисту населення ОДА Вадим Боярський пояснив, що торішні прогалини, які були пов'язані, насамперед, із застарілими обладнанням та комп'ютерним забезпеченням,

На Тернопільщині середній розмір урядової допомоги становить 1,855 гривень. Порівняно з жовтнем 2015 року, кількість тих, хто отримує субсидії, збільшилася у 1,75 раза.

вдалося усунути. За рік матеріально-технічну базу місцевих соціальних служб покращено, вони працюють більш фахово.

Як відомо, в уряді працюють і над монетизацією субсидій. Попки що ця програма ще в процесі підготовки, але планується, що вже через місяць її подадуть на розгляд суспільства. Для споживачів цей новий механізм на практиці має обернутися додатковою економією: якщо отримувач субсидії раціонально використовуватиме енергію, то наприкінці опалювального сезону на його рахунок накопичиться певна сума. Цю суму уряд планує монетизувати, і людина отримає реальні кошти, які зможе направити на енергозбереження свого будинку.

Водночас, монетизація субсидій у поєднанні з відповідальним споживанням енергії може обернутися вигодною для цілої області. До прикладу, минулого зимового сезону економія виділень на субсидії коштів на Тернопільі склала понад один мільярд гривень. Тож голова Тернопільської обласної адміністрації Степан Барна вважає, що буде справедливо, аби частина цих коштів поверталася в об-

ласть або для адресних виплат споживачам, які їх зекономили, або для здійснення централізованих заходів, спрямованих на енергоекономію. Цю ініціативу Степан Барна вже озвучив віце-прем'єр-міністру.

"Ми ставили собі за мету максимально проінформувати жителів області про переваги субсидій. Водночас широко ведеться роз'яснювальна робота про важливість раціонального використання енергії. І ось, маємо результат: жителі нашого краю зекономили державі на субсидіях 1,1 млрд. грн. Тепер ми просимо уряд з цієї суми повернути нам, скажімо, до 20% у вигляді коштів на заходи з енергозбереження. Думаю, це буде спонукати людей економити ще більше", — зазначив Степан Барна.

До речі, крім субсидій, в області без заборгованості виплачують різні види соціальних допомог. Отримують також допомогу учасники бойових дій, а це понад 3,5 тисяч осіб, й інваліди війни, статус яких отримали 69 осіб. Крім того, у Тернопільській області перебуває на обліку майже 2,5 тисячі переселенців, яким також передбачена допомога.

• Коментар фахівця

Державній реєстрації народження підлягають всі діти

О.Т.ДУМАНСЬКА,
начальник відділу державної реєстрації актів цивільного стану Головного територіального управління юстиції у Тернопільській області.

Народження дитини — це юридичний факт, якому закон надає правове значення. З моменту появи немовляти виникає правовий зв'язок між ним та батьками.

Реєстрацію новонароджених здійснює державний орган реєстрації актів цивільного стану з одночасним визначенням її походження й присвоєнням прізвища, імені та по батькові. Ім'я дитини, своєю чергою, слугує основним способом її індивідуалізації. Саме тому реєстрація новонародженого є обов'язковим процесом.

Батьки зобов'язані не пізніше одного місяця від дня народження дитини зареєструвати її у встановленому законом порядку (реєстрація мертвонародженої дитини має проводитися протягом трьох діб). Цей обов'язок встановлюється, насамперед, в інтересах дитини, оскільки, не будучи зареєстрованою, вона не

зможє користуватися правами та привілеями, які мають суб'єкти правовідносин. Несвоєчасна без поважної причини реєстрація батьками новонародженого в державних органах реєстрації актів цивільного стану тягне за собою, відповідно до ч. 2 ст. 212-1 Кодексу про адміністративні правопорушення України, накладення штрафу від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Окрім батьків, зареєструвати дитину можуть: родичі немовляти, представники органу опіки й піклування, органи внутрішніх справ, адміністрації виправно-трудова установи чи слідчого ізолятора або особа, у якої перебуває дитина, уповноважені представники закладу охорони здоров'я, в якому народилося або перебуває немовля.

Вказані особи зобов'язані зареєструвати новонародженого в тому разі, якщо: батьки дитини померли; немовля знайдене, і батьки його невідомі; дитина народжена жінкою, яка утримується у виправно-трудова установі чи слідчому ізоляторі; мати, яка не перебуває в шлюбі з батьком дитини, померла або передала новонародженого на утримання і виховання за рахунок держави, тобто відмовилася взяти дитину

з пологового будинку, або місце її проживання невідоме, а батьківство не встановлене.

Реєстрація проводиться за місцем народження або за місцем проживання батьків дитини чи одного з них за їхньою усною чи письмовою заявою, а в разі хвороби, смерті або з інших причин неможливості зареєструвати народження батьками — за заявою родичів, інших осіб, уповноваженого представника закладу охорони здоров'я, у якому народилася або на цей час перебуває дитина. Якщо батьки дитини не перебувають у шлюбі, то її народження може бути зареєстроване за місцем проживання одного з батьків, якщо разом із заявою про реєстрацію народження така особа подає заяву про визнання батьківства.

Документом, що підтверджує факт реєстрації новонародженого є свідоцтво про народження.

Державній реєстрації народження підлягають усі діти, народжені на території України, незалежно від громадянства й національності батьків. Реєстрація народження є вільно доступною для всіх дітей, незважаючи на їх етнічне походження і соціальний статус.

Паспортизація по-новому

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Внутрішні біометричні паспорти тепер видаватимуть кожному громадянину України, який досяг 14-річного віку. Оформлення першого паспорта, як і раніше, буде безкоштовним. Уперше його потрібно буде змінювати у 18 років, згодом — кожних 10 років.

У Державній міграційній службі переконують: біометричні паспорти неможливо підробити. Так звані іd-картки розміром 5 на 8 сантиметрів, видача яких — одна з умов надання Україні безвізового режиму з ЄС, запроваджена на підставі Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», окрім стандартних паспортних даних (ім'я, прізвище, стать), мають також унікальний номер документа. В картку вмонтовано електронний безконтактний носій (чип), який містить персональні та біометричні дані власника (відбитки пальців в обов'язковому порядку) і який неможливо змінити або скопіювати. На чіпі буде інформація про місце проживання та ідентифікаційний код.

Для осіб, які досягли 18-річного віку, на чіп паспорта нанесуть електронний цифровий підпис, який в перспективі дозволить використовувати різноманітні електронні сервіси, в тому числі отримувати адміністративні послуги, не виходячи з дому. Пластикові паспорти, на відміну від традиційних «книжечок», видаватимуть на основі Єдиного державного демографічного реєстру. Таким чином, лише один раз доведеться пройти процедуру ідентифікації, адже надалі інформація про неї міститиметься в електронній базі даних.

Обов'язковою заміною, встановлення граничних термінів дії раніше виданих паспортів не передбачено. Нові документи більшості громадян «міграційники» планують видати впродовж найближчих чотирьох років. За зверненнями щодо втрати, псування або необхідності вклеювання фотографії із досягненням 25-ти або 45-річного віку громадянам оформлятимуть нові документи.

Згідно зі змінами, відтепер неможливо продовжити термін дії закордонного паспорта. В разі закінчення терміну його дії необхідно оформити новий паспортний документ. Якщо виникне необхідність термінового виїзду до України, генеральне консульство може оформити посвідчення особи на повернення в Україну. Закордонні паспорти, термін дії яких ще не вичерпався, залишатимуться дійсними впродовж часу, на який їх було продовжено.

Оформити внутрішній біометричний паспорт можна в підрозділі міграційної служби та Центрі надання адміністративних послуг за місцем реєстрації. Для цього необхідно заповнити відповідну анкету, фотографію роблять на місці. Передбачено, що найближчим часом усі територіальні підрозділи будуть оснащені необхідним обладнанням для видачі іd-карток. Головним мотивом запровадження нових паспортів є підвищення рівня безпеки українців. Вони не дають можливості закордонної поїздки, для цього треба закордонний паспорт. Ідентифікаційні картки успішно використовують в країнах Євро-союзу. Вони захищені від підроблення, зносостійкі, зручні у використанні. Їх легко можна покласти в гаманець, а після створення електронних сервісів власники таких документів отримуватимуть суттєві переваги.

Наразі безкоштовно паспорти нового зразка можуть оформити особи, які досягли 14 і 16 років. Поміняти паспорт-книжечку на іd, сплативши адміністративний збір у розмірі 279 гривень, можуть лише певні категорії дорослих українців: ті, кому виповнюється 25 і 45 років, — замість вклеювання нової фотографії у старий паспорт; ті, хто офіційно змінив прізвище (вступ у шлюб, розлучення, інші причини зміни прізвища); ті, хто втратив паспорт через крадіжку або псування.

Мешканці Тернопільського району можуть оформити іd-картки та закордонні паспорти в Тернопільському районному секторі управління Державної міграційної служби України в Тернопільській області за адресою: м. Тернопіль, вул. Степова, 45. Телефон: (0352) 43-61-16.

• Пенсійний фонд

Пільги водіям під час виходу на пенсію

Таблиця 1

Період	Необхідний стаж роботи	
	у чоловіків (не менше)	у жінок (не менше)
з 01.04.2015 по 31.03.2016	25 років 6 місяців	20 років 6 місяців
з 01.04.2016 по 31.03.2017	26 років	21 рік
з 01.04.2017 по 31.03.2018	26 років 6 місяців	21 рік 6 місяців
з 01.04.2018 по 31.03.2019	27 років	22 роки
з 01.04.2019 по 31.03.2020	27 років 6 місяців	22 роки 6 місяців
з 01.04.2020 по 31.03.2021	28 років	23 роки
з 01.04.2021 по 31.03.2022	28 років 6 місяців	23 роки 6 місяців
з 01.04.2022 по 31.03.2023	29 років	24 роки
з 01.04.2023 по 31.03.2024	29 років 6 місяців	24 роки 6 місяців

До досягнення 55-річного віку право на пенсію за вислугу років мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, наведеного у таблиці 2.

Пункт «з» статті 13 Закону № 1788 передбачає право на пенсію за віком на пільгових умовах водіїв міського пасажирського транспорту (автобусів, тролейбусів, трамваїв) і великогазових автомобілів, зайнятих у технологічному процесі важких і шкідливих виробництв, після досягнення 55 років та за наявності стажу роботи:

- для чоловіків — не менше 30 років, у тому числі на зазначеній роботі не менше 12 років 6 місяців;
- для жінок — не менше 25 років, у тому числі на зазначеній роботі не менше 10 років.

За відсутності у жінок 25, а в чоловіків 30 років стажу роботи у період до 1 квітня 2024 року пенсія за віком на пільгових умовах призначається за наявності стажу роботи, наведеного у табл. 1.

До досягнення 55-річного віку право на пенсію за віком на пільгових умовах мають жінки 1970 року народження і старші після досягнення ними віку, наведеного у табл. 2.

У разі, якщо із запитів трудової книжки неможливо зробити висновок щодо зарахування до спеціального стажу певного періоду роботи, в управління Пенсійного фонду необхідно додатково надати уточнюючу довідку підприємства, видану на підставі первинних документів.

Таблиця 2

Вік виходу на пенсію	Дата народження
50 років	по 31 березня 1965 року включно
50 років 6 місяців	з 01.04.1965 по 30.09.1965
51 рік	з 01.10.1965 по 31.03.1966
51 рік 6 місяців	з 01.04.1966 по 30.09.1966
52 роки	з 01.10.1966 по 31.03.1967
52 роки 6 місяців	з 01.04.1967 по 30.09.1967
53 роки	з 01.10.1967 по 31.03.1968
53 роки 6 місяців	з 01.04.1968 по 30.09.1968
54 роки	з 01.10.1968 по 31.03.1969
54 роки 6 місяців	з 01.04.1969 по 30.09.1969

Порошенко зустрівся з Послом США в Україні Марі Йованович та через неї привітав Трампа з перемогою. «Щиро вітаю Дональда Трампа з обранням президентом Сполучених Штатів та дружній американський народ із демократичним волевиявленням. Це символ справжньої демократії, коли ніхто до останньої миті не знає результатів виборів», — сказав Порошенко. Він додав, що сподівається на продовження підтримки США у двох важливих сферах — у боротьбі проти російської агресії та у сприянні в реалізації масштабних реформ.

Мінімальна заробітна плата вчителя без категорії з 1 січня 2017 року становитиме 5 266 грн. Про це на позачерговому засіданні уряду повідомив міністр соціальної політики Андрій Рева. Зокрема, за його словами, у проєкті Державного бюджету на 2017 рік були враховані пропозиції Міністерства освіти і науки, в результаті чого зарплата вчителів буде підвищена на 2 тарифні розряди. «Заробітна плата вчителя завдяки нашому рішенню розпочинається з 10-го тарифного розряду, а не з 6-го, як це було раніше. Якщо у 2016 році вона становила 3385 грн., то з 1 січня 2017 року — 5 266 грн.», — сказав Андрій Рева.

Оновлений перспективний план розвитку громад після затвердження на сесії Тернопільської обласної ради уже подали на розгляд в Кабмін. Про це повідомив начальник управління містобудування та архітектури облдержадміністрації Володимир Харченко. «Ми подали перспективний план розвитку громад на розгляд Тернопільської обласної ради ще в липні. Тоді він містив 49 громад і покривав практично всю територію області, однак депутати його відхилили, висловили низку зауважень і відправили на доопрацювання. Оновлений план був поданий на сесію облради, що відбулася у п'ятницю, 4 листопада, і цього разу депутати його затвердили. Тепер справа — за Кабінетом Міністрів — пояснив Володимир Харченко. Оновлений перспективний план, крім уже затверджених і діючих на Тернопільщині 26-ти громад, буде містити ще десять нових, які, за рішенням ЦВК, підуть на вибори 11 або 18 грудня. Саме до завершення виборів у цих громадах Кабмін і має затвердити перспективний план. Це потрібно для того, щоб новоутворені громади мали змогу отримати освітню, медичну та базову субвенції з Держбюджету, а також субвенцію на реалізацію інфраструктурних проєктів».

До кінця року на Тернопільщині працюватиме єдиний диспетчерський центр надання екстреної медичної допомоги, програмне забезпечення якого надасть змогу мінімізувати швидкість приїзду екстреної медичної допомоги до пацієнта. Окрім цього, відкриються ще й нові можливості у сфері діагностики — оперативна передача інформації про хворого до лікувального закладу тощо. Під час руху карети медичної допомоги перемикатимуться світлофори, що значно прискорить час прибуття до місця виклику. Транспортні засоби «швидкої» будуть оснащені GPS-навігаторами.

З 1 грудня КП «Тернопільелектротранс» запроваджує в тролейбусах електронні квитки. Передбачено чотири тарифних плани — «Безлімітний», «Люкс», «Стандарт» і «Економ». Безлімітний тариф діє протягом трьох місяців і передбачає понад 120 поїздок, тобто по чотири поїздки на день. Коштує він 240 грн. Тариф «Люкс» передбачає 90 поїздок плюс дев'ять бонусних. Ціна такого квитка — 180 грн. Є свої переваги й у стандартному квиткові, який дає право на оплачені 60 поїздок і п'ять бонусних. Коштує він 120 грн. А от тариф «Економ» коштує 80 гривень і дозволяє здійснити лише 40 поїздок плюс три бонусні. Аналогічна система і зі студентськими та учнівськими електронними картками. Відмінність лише в тому, що для них діє пільговий тариф, який дозволяє скористатися 90 поїздками і дев'ятьма бонусними. Ціна квитка — 90 грн. Умови тарифів «Стандарт» та «Економ» передбачають 60 поїздок за 60 гривень плюс п'ять бонусних і 40 поїздок за 40 гривень плюс три бонусні відповідно. Всі тарифи, крім «Безлімітного», діятимуть один місяць.

Працівникам культури Тернопільщини присвоїли почесні звання. Президент України підписав Указ «Про відзначення державними нагородами України з нагоди Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва». Згідно з ним, присвоєно почесні звання жителям Тернопільщини: «Нагородний артист України» — художньому керівникові та диригенту комунальної установи Тернопільської міської ради «Муниципальний Галицький камерний оркестр» Василю Феленчаку; «Заслужений артист України» — керівникові народної аматорської музичної студії «Музична скриня» Тернопільського районного будинку культури Василю Хлисту та артистові академічного ансамблю народної музики «Візерунок» установи Тернопільської обласної ради «Тернопільська обласна філармонія» Василю Яков'яку; «Заслужений працівник культури України» — викладачеві, завідувачу відділення комунальної установи Тернопільської обласної ради «Теребовлянське вище училище культури» Петру Майовському та художньому керівникові народного художнього театру пісні «Для тебе» Тернопільського національного економічного університету Аллі Бінцаровській.

Судилища над акторами Тернопільського драматичного театру не буде. Про це 10 листопада заявили обласні депутати, до яких на комісію завітав колектив знімальної групи фільму «Волинь». Актори прийшли саме в час, коли депутати розглядали етичний бік їх участі у польській стрічці. Митці зізнаються, що не сподівалися такої негативної реакції від громадськості, влади та ЗМІ. Нині, кажуть, шкодують, що зіграли у цьому неоднозначному творінні. Посадовці ж заявили, що питання у них є лише до самого змісту фільму, а не до акторів. «Збірний образ українців у відомому «Вогнем і мечем» також суперечливий, але Богдана Ступку зробили українським героєм, а Єжи Гофману, режисеру, відкрили у Тернополі меморіальну дошку, — каже виконавач обов'язків керівника драмтеатру Борис Репка. — Лише час покаже, якою насправді є стрічка «Волинь», сьогодні ж судити важко».

На Україну насувається активний циклон, який 13 листопада зумовить складні погодні умови у Київській, Житомирській, Чернігівській, Сумській, Вінницькій, Хмельницькій, Тернопільській, Івано-Франківській, Чернівецькій областях, попереджає ДСНС України. Очікуються сильні снігопади та хуртовини, снігові замети, утворення снігового покриву висотою 15-25 см, налипання мокрого снігу, ожеледиця.

Фахівці Тернопільського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги розширюють доступ сільського населення до системи безоплатної правової допомоги

Правова незахищеність сільського населення, низький рівень його правової грамотності та невеликі доходи не дають змоги повноцінно та сповна користуватися послугами правників. Та все це не є перешкодою, якщо скористатися безоплатною правовою допомогою.

31 жовтня 2016 року працівники Тернопільського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі — БВПД) здійснили робочу поїздку в село Біла Тернопільського району. Директор місцевого центру Юрій Гордєєв та начальник відділу правопросвітництва й взаємодії з суб'єктами надання безоплатної первинної правової допомоги Ірина Максимюк провели робочу зустріч із головою Білецької сільської ради Надією Мотикою. Юрій Гордєєв проінформував сільського голову про основні аспекти системи безоплатної правової допомоги, конкретизував категорії осіб, які мають право скористатися БВПД відповідно до ст. 14 Закону України "Про безоплатну правову допомогу", а також повідомив, що згідно із ст. 12 цього Закону України, органи місцевого самоврядування з урахуванням потреб територіальної громади відповідної адміністративно-територіальної одиниці можуть утворювати в порядку, встановленому законодавством, спеціалізовані установи з надання безоплатної первинної правової допомоги. "Такі установи, у разі їх створення, — зазначили працівники Тернопільського місцевого центру, — є неприбутковими організаціями, користуються правами юридичної особи, мають власні бланки, печатку зі своїм найменуванням. Вони фінансуються за рахунок коштів місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел".

Відповідно до пункту 39-1) частини 1 статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються питання створення, відповідно до закону, за рахунок коштів місцевого бюджету установ із надання безоплатної первинної правової допомоги, призначення і звільнення керівників цих установ, залучення в установленому законом порядку фізичних чи юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правової допомоги.

Надія Мотика повідомила, що одне із найважливіших питань, яке турбує мешканців села, є об'єднання територіальної

громади з громадами інших сіл, селищ або ж міста Тернополя.

Під час зустрічі сторони домовилися щодо участі фахівців місцевого центру в громадських слуханнях села Біла та створення і забезпечення роботи мобільного консультативного пункту на базі Білецької сільської ради. Сільський голова взяла на себе зобов'язання розповсюджувати інформацію серед жителів села про роботу консультативного пункту та забезпечити працівників Тернопільського місцевого центру відповідним приміщенням, де можна було б надавати допомогу на безоплатній основі зацікавленим жителям села Біла в режимі телефонного дзвінка та за виникнення потреби.

До слова, Тернопільський, Чортківський та Кременецький місцеві центри з надання БВПД відкрили 89 мобільних консультативних пунктів з метою забезпечення рівного доступу громадян до безоплатної правової допомоги. На базі Тернопільського місцевого центру діють 36 мобільних консультативних пунктів.

Жителі віддалених районів можуть отримати за місцем проживання правову консультацію, а соціально незахищені громадяни, в разі потреби, — скористатися послугами адвокатів, що співпрацюють із місцевими центрами, з метою захисту від обвинування, здійснення представництва інтересів у судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами та складення документів процесуального характеру.

Окрім того, фахівці Тернопільського місцевого центру з надання БВПД провели інформаційний захід у відділенні поштового зв'язку села Біла Тернопільської дирекції Українського державного підприємства поштового зв'язку "Укрпошта", проінформували працівників відділення про право громадян на БВПД та залишили друковані матеріали (буклети) для подальшого поширення інформації про систему безоплатної правової допомоги. Юрій Гордєєв та Ірина Максимюк повідомили, що у разі порушенні своїх прав та інтересів громадяни можуть звернутися до Тернопільського місцевого центру з надання БВПД за адресою: м. Тернопіль, вул. Шпитальна, 7, або зателефонувати за номером телефону: (0352) 52-15-20, 068-355-13-63, та отримати кваліфіковану юридичну допомогу.

Усього в області працюють три місцеві центри з надання БВПД — Тернопільський, Кременецький і Чортківський, а також чотирнадцять бюро правової допомоги.

Останні є структурними підрозділами місцевих центрів з надання БВПД.

За єдиним номером системи безоплатної правової допомоги в Україні 0-800-213-103 можна уточнити контакти центрів та бюро по всій території держави і дізнатися про те, які є види безоплатної правової допомоги, гарантованої державою, та як її можна отримати.

Закон України "Про безоплатну правову допомогу"

Стаття 7. Поняття безоплатної первинної правової допомоги

1. Безоплатна первинна правова допомога — вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

2. Безоплатна первинна правова допомога включає такі види правових послуг: надання правової інформації; надання консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру); надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації.

Стаття 9. Суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги

1. Суб'єктами надання безоплатної первинної правової допомоги в Україні є: органи виконавчої влади; органи місцевого самоврядування; фізичні та юридичні особи приватного права; спеціалізовані установи.

Стаття 13. Поняття безоплатної вторинної правової допомоги

1. Безоплатна вторинна правова допомога — вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя.

2. Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг: захист; здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; складення документів процесуального характеру.

Громада із Тернопільщини серед найкращих в Україні

Байковецька громада одна із перших скористалася шансом на об'єднання. Тепер мешканці сіл можуть похвалитися новою інфраструктурою та належним медичним доглядом.

Іноземні інвестиції, нові робочі місця та дороги, які не ремонтували понад 20 років, — це результат об'єднання громад на Тернопільщині. Спільний бюджет дає змогу здійснювати проекти, про які колись можна було лише мріяти. А найголовніше — гроші на розвиток обов'язково отримує кожне село у громаді. Байковецька громада поєднала село Байківці, де тепер є завод, що виробляє устаткування для автомобілів Volkswagen, також і менш розвинені села. За підрахунками громади, у цьому році надходження тільки від цього підприємства у місцевий бюджет становитиме загалом 50 мільйонів гривень. Їх планують витратити на розвиток віддалених населених пунктів. Там вже капітально відновили значний відсоток доріг, не ремонтуваних останні чверть століття, тепер дістатися з одного села до іншого можна за 5 хвилин. Серед пріоритетів також школи та медичні заклади.

Після реформи децентралізації гроші залишаються на місці, тому громада може реально та ефективно їх використати. Впродовж першого півріччя цього року Байковецька громада змогла повністю забезпечити власні потреби із місцевого бюджету.

Голова громади поділился досвідом, а також розповів про можливість, які децентралізація відкриває для села. Брифінг відбувся в Українському кризовому медіа-центрі в рамках ініціатива "Речник громад". Анатолій Кулик каже: "Ті, хто виступає проти об'єднання, зазвичай навіть не читають закон".

• Наші гроші

"Полювання" на корупціонерів

Початок на стор. 1

Антикорупційні активісти наголошують: вивести корупціонерів на чисту воду можна лише спільними зусиллями, саме тому має бути пильний контроль за можновладцями із боку суспільства та журналістів. Зі слів Оксани Маркеевої, борці з корупцією не проводять оперативно-розшукову діяльність, а реагують на повідомлення в пресі і результати журналістських розслідувань. Хитрі чиновники вслякко намагаються помститися тим, хто змусив їх вивернути кишені.

Нардеп, член Комітету з питань запобігання і протидії корупції Верховної Ради Юрій Дерев'яно зареєстрував законопроект №5318, який пропонує антикорупційним активістам теж подавати електронні декларації і створювати перелік антикорупційних громадських об'єднань. Народний обранець пропонує, щоб вимоги Закону "Про запобігання корупції" поширювалися і на фізичних осіб, які отримують кошти, майно в рамках реалізації в нашій державі проектів міжнародної допомоги у сфері протидії корупції, а також на членів громадських рад при антикорупційних органах. Документ уже поданий в парламент для ознайомлення.

Представництво Європейського Союзу в Україні негативно відреагувало на цю законодавчу іні-

ціативу, наголосивши, що такий крок перекреслить досягнення електронного декларування й суттєво ускладнить можливість нашим іноземним партнерам інвестувати в боротьбу з корупцією. Тим паче це може нашкодити лібералізації візового режиму ЄС із нашою країною. Зі слів єврович-

новників, антикорупційні неурядові організації не прирівнюються до державних посадовців, тому не зобов'язані декларувати власну діяльність.

Антикорупційна спільнота прирівняла такі дії чиновників до "диктаторських чиновників" влади Януковича 16 січня і розглядає їх

як сплановану атаку проти активістів, які контролюють владу та підштовхують її до ліквідації корупційних схем. Представники міжнародної організації Transparency International Україна й Реанімаційного пакета реформ закликають народних обранців відхилити законопроект. НАТО-

мість Юрій Дерев'яно заявив в ефірі "112 каналу", що запровадження електронного декларування для антикорупційних активістів жодним чином не обмежує їхню діяльність. У четвер, 3 листопада, на засіданні парламенту нардеп запропонував перенести розгляд свого законопроекту на пізніше, щоб продовжити його обговорення з громадськістю.

"Багато декларантів приписали собі кеш удома, думаючи, що це нульова декларація, яка згодом дасть їм змогу уникнути перевірки. Завдання української влади — підвести ризику під тим, що ми робили останні 25 років. Народ має знати, де чиновники взяли гроші. Боротися треба не з багатими, як дехто думає, а зі злочинцями, які скуповують квартири, машини, дачі, вілли, літаки, перебуваючи на державній службі", — сказав у четвер, 3 листопада, Президент України Петро Порошенко під час виступу на Міжнародному економічному форумі у Львові.

Наразі рано говорити про успішність електронного декларування. Те, що посадовці вже в українців "на гачку", — вагоме досягнення. Тепер важливо не втрачати пильність і постійно тримати владу під контролем, щоб довести справу до логічного завершення — знайти і належним чином покарати нечистих на руку можновладців.

Ваш сімейний лікар

Великоглибочецький АЛЗПСМ обслуговує мешканців сіл Великий Глибочок і Чистилів. Загалом на дільниці проживають 3283 особи, серед яких 792 — люди пенсійного віку, 80 — ветерани війни, 6 — учасники АТО. Дільницю обслуговують два сімейні лікарі і один стоматолог.

Сімейний лікар Надія Миколаївна Головата, завідувач лікарської амбулаторії, лікар вищої кваліфікаційної категорії, обслуговує с. Великий Глибочок із кількістю населення 1641 чол.

Графік прийому:
з 9 по 12 год. 30 хв. — прийом у лікарській амбулаторії;

з 12 по 15 год. 30 хв. — обслуговування за викликами.

Вихідний — неділя.

Сімейний лікар Оксана Петрівна Юркевич, лікар другої кваліфікаційної категорії, обслуго-

ує мешканців вул. Зарічна у Великому Глибочку та села Чистилів загальною кількістю 1642 особи.

Графік прийому:
з 9 по 12 год. 30 хв. — прийом у лікарській амбулаторії;

з 12 по 15 год. 30 хв. — обслуговування за викликом.

Кожна середа місяця — виїзд у с. Чистилів, робота на ФАП від 10 до 15 год.

Вихідний — неділя.

Стоматолог — Володимир Васильович Млярський, лікар вищої кваліфікаційної категорії.

Графік прийому:
з 9 по 14 год. 30 хв.

Вихідний — неділя.

Під час весняно-польових робіт працюємо з 8 по 19 год.

Адреса амбулаторії: с. Великий Глибочок, вул. Шевченка, 4.

• На прийом до лікаря

Псоріаз — вирок чи спосіб життя?

Ірина РОСОВСЬКА,
лікар-дерматолог.

Незважаючи на всі спроби винайти панацею, людство навіть сьогодні, у вік розвитку нанотехнологій, не завжди може впоратися з лікуванням складних захворювань, хоча пошуки в цьому напрямку тривають.

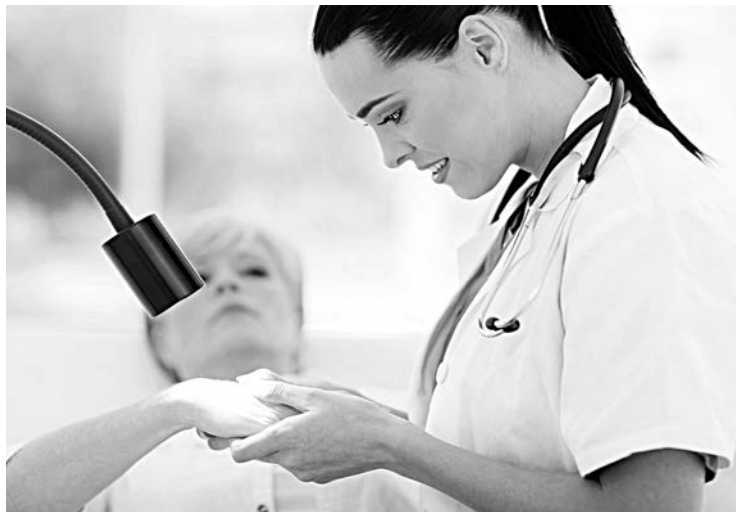
Псоріаз, або лускатий лишай, належить до захворювань із хронічним перебігом. Близько 4% населення Земної кулі страждає від цієї недуги. У перерахунок — це понад мільйон українців. До прикладу, на обліку в Тернопільському районі перебувають 179 хворих, із них — 7 дітей віком до 18 років. Через неправильне лікування хвороба може зробити людину інвалідом. Розвивається недуга в будь-якому віці, з моменту народження і до глибокої старості, однак найбільше псоріаз "любить" молодих. А вже 70% пацієнтів, хворих на псоріаз, перебувають у віці до 20 років.

У молодих перебіг хвороби агресивніший: дає ускладнення на суглоби, внутрішні органи та системи організму. Спочатку триває прогресуюча стадія — з'являються нові ознаки на шкірі; потім — стаціонарна, коли свіжих елементів практично немає, але залишаються ті, що були; та регрес — висипання на шкірі майже зникають.

Якщо на колінах, ліктях, волосистій частині голови або інших частинах тіла з'явилися висипання — сверблячі бляшки різних розмірів, що злущуються, потрібно негайно звертатися до дерматолога. Лише спеціаліст допоможе поставити правильний діагноз і, залежно від форми, призначити лікування.

Сьогодні псоріаз вважають спадковим захворюванням: в основі хвороби лежить не одна, а комплекс причин — імунологічні зрушення, порушення обміну речовин, супутні ендокринні та неврологічні розлади. Зокрема, причиною псоріазу є порушення імунітету, спричинені різними факторами. Це може бути стрес, інфекційні чи вірусні захворювання, холодний клімат або неправильне харчування. Варто знати, що алкоголь також може спровокувати загострення хвороби, особливо це стосується пива, шампанського, міцних спиртних напоїв. Вживання продуктів, що містять оцет, перець, шоколад, також погіршує перебіг захворювання і може викликати загострення. За серйозних порушень у роботі імунної системи процес може поширитися на інші органи і тканини, наприклад, на суглоби. У результаті розвивається псоріатичний артрит, для якого характерне ураження дрібних суглобів кистей і стоп. Встановлено: псоріаз — не інфекційне, а отже, не заразне захворювання.

Різні методи і прийоми лікування псоріазу певною мірою

ефективні для різних хворих. Діагностує псоріаз лікар-дерматолог. Якщо у вас виявили цю недугу на ранній стадії, то цілком можливо вам будуть призначені профілактичні, а не лікувальні засоби.

Лікування буде полягати в призначенні загальної терапії, препаратів, які корегують стан нервової системи, кишково-шлункового тракту, обов'язковою є вітамінотерапія. До категорії місцевих препаратів належать гормональні мазі чи креми. Чомусь наші пацієнти бояться таких засобів. Однак, якщо їх використовувати за призначенням та під контролем лікаря, жодних побічних наслідків від такого лікування не буде!

Псоріаз не можна вилікувати остаточно, оскільки організм зберігає пам'ять про хворобу у вигляді біохімічних, імунологічних і функціональних змін, хоча можливі тривалі ремісії, коли шкіра, завдяки правильному лікуванню і дотриманню всіх рекомендацій, майже очищується від висипань. Проте рецидиви недуги може відбутися в будь-який момент, тому пацієнтам із таким діагнозом необхідно постійно спостерігатися у дерматолога.

Варто знати

Залежно від клінічних особливостей, розрізняють кілька різновидів псоріазу:

— бляшковидний псоріаз — найпоширеніша форма хвороби — локалізований — здебільшого на ліктях, колінах і волосистій частині голови;

— псоріаз волосистої частини голови — зазвичай супроводжується сверблячкою;

— пустульозний псоріаз — характеризується появою на тілі гнійників (пустул), часто спостерігається погіршення загального самопочуття й підвищення температури тіла;

— краплеподібний псоріаз — розвивається здебільшого у молодих людей і дітей, найчастіше є наслідком інфекційного захворювання, характерні численні дрібні висипання, вкриті лусочками;

— псоріаз шкірних складок (інтертригінозний) — уражає пахові складки, ділянку пахв і статевих органів;

— псоріаз нігтів — характерним є симптом "наперстка" — множинні точкові заглиблення на нігтях; спостерігається приблизно у 7-10% хворих, часто важкої форми, але інколи може бути єдиним проявом захворювання;

— псоріаз долонь і підощв (долонно-підощвовний) — важко піддається лікуванню;

— псоріатична еритродермія — найважча форма псоріазу, коли уражено понад 90% шкірного покриву; шкіра яскраво-червоного кольору, набрякла, збільшені лімфатичні вузли, з'являється відчуття стягнення, свербіж; можливе випадіння волосся, типові для псоріазу ознаки виражені слабо;

— псоріатична артропатія — найскладніша форма, нерідко поєднується з іншими важкими формами, зустрічається у 30% людей зі звичайним псоріазом; частіше хворіють чоловіки, ураження суглобів може передувати проявам на шкірі; типові місця висипу — коліна, лікті та суглоби стоп; потребує лікування не тільки у дерматолога, а й у ревматолога, оскільки симптоми схожі на ревматоїдний артрит.

У будь-якому разі зверніться за допомогою до кваліфікованих працівників, не займайтеся самолікуванням!

P.S. Починаючи з 2004 року, 29 жовтня вважають Всесвітнім днем боротьби з псоріазом. Його мета — підтримка людей, які страждають на цю недугу; проведення інформаційно-роз'яснювальних заходів з метою підвищення обізнаності населення та пацієнтів щодо проблеми псоріазу та запобігання інвалідизації внаслідок ураження суглобів, залучення до консультативних оглядів з метою подальшої тактики лікування й заходів із запобігання ускладнень і рецидивів захворювання; надання пацієнтам інформації щодо сучасних методик лікування.

Від себе хочу побажати всім хворим на псоріаз тривалої ремісії!

• Благодійність

“Клініка на колесах”

Галина ЮРКА —
ТРР “Джерело”.
Фото автора.

З 7 по 18 листопада на подвір'ї Великоглибочецької ЗОШ I-III ст. ім. Ярослава Стецька розмістяться два незвичайні, дуже комфортабельні автобуси.

Тут працює “Клініка на колесах” Міжнародної благодійної організації “Дар життя”. До першого автобуса діти йдуть, щоб полікувати зубки, а в другому лікарі надають їм педіатричні послуги (перевіряють фізичний стан та розвиток, слух, зір, проводять експрес-аналізи, здійснюють те, що дорослі називають профоглядом).

Тут можна отримати консультації лікарів, а також деякі ліки, вітаміни, мікро- та макроелементи (продукція сертифікована в Україні). Skorистатися послугами “Клініки на колесах”, як наголосила головний лікар Лариса Чорна, можуть діти з малозабезпечених, багатодітних сімей, ін-

Головний лікар “Клініки на колесах” Лариса Чорна оглядає пацієнтку.

валіди, сімей учасників АТО. Щодня медики приймають в середньому по 70 пацієнтів. Усі послуги, консультації — безкоштовні.

Лікарі стурбовані, що майже кожна обстежена дитина має збільшену щитоподібну залозу, поганий зір, новоутворення на тілі — новуси, які за несприятливих обставин можуть перерости у злоякісні пухлини.

Після закінчення мисії у Великому Глибочку “Клініка на колесах” переїде до Тернополя на вулицю Репіна, 11.

• Поради для батьків

“Ну, ще трошки...”, або Як правильно будити дитину

Здавалося б, небажання вставати — невелика проблема, але вона завдає чимало клопоту, адже батьки змушені витрачати дорогий ранковий час на вмовляння. Як наслідок — запізнення дорослих на роботу, а дітей до школи, сварки в сім'ї, напруженість у стосунках між батьками й дітьми. Як запобігти такій ситуації, ми запитали у психолога Тернопільської ЗОШ I-III ст. №24 Інни Степанівни Синельникової.

— Пані Інно, чому дитині важко вставати вранці, особливо в осінньо-зимовий період?

— Потреба в певній кількості сну міняється залежно і від пори року, і від психоемоційного стану, притаманного цій порі. Прокидається осінніми ранками надто важко — надворі ще темно і холодно, а в кімнаті ледь розвиднюється. В такий час дуже непросто підняти дітей, тим паче, якщо у них щойно закінчилися канікули, під час яких вони звикли спати довше. У літній період світловий день довгий, і люди сплять у середньому на годину менше ніж узимку. Це закладено природою. Поспостерігайте, скільки годин для сну потрібно вашій дитині, після якого вона бадьора і легко прокидається. Відповідно, визначте час вкладавання її спати.

Якщо дитина звикне постійно лягати спати в певний час, її біологічний годинник буде налаштований на такий розпорядок дня. А правильний режим забезпечує урівноважений стан дитини, оберігає нервову систему від перевтоми і створює сприятливі умови для фізичного і психічного розвитку.

— Багато батьків скаржаться, що їхні діти неохоче лягають спати і не відразу засинають. Що ви можете порадити?

— Передусім, подбайте, щоб діти протягом дня мали достатню фізичне навантаження (заняття спортом, прогулянки), тоді складності із засинанням не виникне. А ввечері необхідна попередня підготовка до сну. Варто створити приємну і спокійну атмосферу, яка нагадує про те, що прийшов час спати (приглушити світло, вимкнути телевізор і комп'ютер). За годину-півтори до сну уникати збуджуючих, рухливих, гучних ігор, інакше дитині буде або важко заснути, або сон буде неспокійним і не відбудеться повноцінного відновлення сил.

Інна Степанівна застерігає батьків від вечірніх сварок чи покарань за якусь провину і закликає подбати, щоб дитина завжди засинала у хорошому настрої, тоді сон буде спокійним.

— Як же допомогти дитині легко прокидатися?

— Зробіть пробудження приємним і радісним. Якщо дитина знає, що зранку її чекає щось приємне, то прокидатиметься охоче. Будити дитину треба поступово. Наприклад, походить по кімнаті: дитина кризь сон почує знайоми звуки, і це стане для її мозку своєрідним сигналом для пробудження. Увімкніть світло, але не яскраве, спершу достатньо нічника. Можна, щоб звучала неголосна улюблена музика. Поглядіть по спинці, лагідно повідомте, що вже час прокидатися. Дозвольте трішки полежати, потягнутися в ліжку. Обніміть і поцілуйте, запитайте, що снилося. Через кілька хвилин, коли дитина вже остаточно прокинулася, можна увімкнути бадьору, веселу музику або улюблений мультик. Це допоможе перетворити ранок на радісний час доби. Готуйте смачні сніданки: аромат з кухні стимулюватиме швидше прокинутися та налаштує на позитивний лад. А за сніданком обговоріть плани на вечір, розкажіть щось цікаве.

— Інно Степанівно, розкажіть батькам, що категорично не можна робити під час пробудження дитини?

— В жодному разі не варто зненацька і голосно будити. Різке пробудження може налякати дитину і нанести їй психологічну травму, тому неприйнятний різкий командний голос, тим паче крик. Не можна вмикати гучну музику або будильник і яскраве світло. Ранок має бути спокійним, позитивним, без поспіху. Якщо батьки дозволяють собі довше поспати, а потім поспішають і підганяють дітей, нічого доброго з цього не вийде. Діти за своєю природою повільніші, потребують більше часу, аби зібратися та поспіяти. А коли їх постійно кваплять, вони починають переживати негативні емоції, бо вважають, що ними невдоволені. А це — своєрідний стрес, який погано впливає на загальний психоемоційний стан, на якість навчання й стосунки з іншими.

Психолог радить привчати сина чи доньку готуватися до наступного дня звечора: вибрати одяг, але зранку поспіхом не шукати штани, сорочку чи спідничку, заздалегідь скласти налічники.

Розмовляла Олена КОВАЛЮК.

9 листопада професійне свято відзначали працівники культури та аматори народного мистецтва — люди, чий внесок у відродження і збереження національної спадщини є неocenним. Саме завдяки їхній самовідданій праці українська культура змогла зберегти свою самобутність, посіла гідне місце серед світових культур.

Нам треба жити для краси!

Галина ЮРСА — ТРР “Джерело”. Фото автора та Ярослава Стареправо.

Тернопільський край багатий на таланти, про що красномовно свідчить той факт, що 27 аматорським колективам присвоєно звання “Народний” та “Зразковий”.

Улюбленцями глядачів є аматорський духовий оркестр “Доля” під орудою художніх керівників Григорія Ференца та Михайла Гайового, аматорський жіночий вокальний ансамбль “Калина” на чолі із заслуженим працівником культури України Степаном Бородаєм, аматорський естрадний ансамбль “Діксленд”, (керівник Ярослав Якубець), ансамбль бального танцю “Пролок” (балетмейстер Неля Шлачук), ансамбль бандуристів “Диво-струни” під керівництвом Лариси Атаманчук.

Своєрідна, неповторна візитівка Тернопільського району — народний аматорський ансамбль народної музики “Настасівські музики” на чолі із заслуженим артистом України Ігорем Брухалем. Митцям гучно аплодують і у Польщі, Сербії, Хорватії, Німеччині, Франції. А на Сорочинському ярмарку на Полтавщині народний аматорський ансамбль завоював гран-прі. Незмінними учасниками районних, обласних свят та конкурсів-фестивалів Великобурківської музичної школи є зразковий аматорський хор “Цимборики” (хормейстер Тетяна Жмуд), тріо “Рутенія” (керівник Галина Нижник), народний аматорський вокальний ансамбль “Соломія” (керівник Ірина Кунціцька).

Краснам легко підкоряються пісня і танець. Нашою гордістю є народний аматорський ансамбль танцю “ГлоріяБай” БК села Байківці. Під орудою Лілії Велбанг цей колектив половив серця тисячі мешканців Тернопілля, України та зарубіжжя.

Самобутню культуру і побут нашого народу впродовж віків відроджує, розвиває народний фольклорно-обрядовий ан-

самбль “Білівчанка” (керівник Наталія Огірка). Зразковий дитячий фольклорно-обрядовий ансамбль “Ходаки” з культурно-методичною програмою неодноразово представляв наш край у Польщі, Німеччині та Білорусії (керівник — заслужений працівник культури України Михайло Полюга). Глядачі радо зустрічають мистецтво зразкового фольклорно-обрядового ансамблю “Чернелівські забави” (керівник Тарас Сотула). Фольклорні колективи відтворюють традиції краю в етнічних піснях, танцях, обрядах.

Солісти народної аматорської вокальної студії “Музична скриня” — лауреати міжнародних і всеукраїнських конкурсів-фестивалів Василь Хлистуш, Павло Шкляр та Любов Шарган — беруть участь майже в усіх масових заходах.

Великої поваги заслуговують працівники, обдаровані люди: директор БК села Буцнів Михайло Юречко, директор БК Велбанг Глибочка Людмила Пацці, директор БК села Настасів Василь Джинджиристий, директор БК села Мишківці Зеновій Лось, завідувач клубу села Костянтинівка Леся Пиндус, завідувач клубу села Кип'ячка Галина Федьків, керівники народних аматорських колективів Михайло Рапіта, Степан Джуровський, Михайло М'якуш, Степан Матковський, Святослав Дунець, Анатолій Мацейків та інші.

Вони впродовж років зберігають унікальні надбання народу і вміло передають свій досвід молодим працівникам галузі культури, зокрема, директору БК села Чернелів-Руський Людмили Мити, директору БК села Забойки Аллі Балакунець, завідувачу клубу села Чистилів Надії Ремус, завідувачу клубу села Смиківці Надії Осадчук та іншим. Сьогодні вони вкладають у свою працю, творчість, відчуття прекрасного, відтворюючи широку панораму минулого в українській культурі.

А 7 листопада у Тернопільському районі урочисто відзначали Всеукраїнський

день працівників культури та майстрів народного мистецтва. У святковій залі зібрані згадані корифеї культури і ті, хто робить хоч перші, та впевнені кроки у роботі, яка приносить людям радість, дарувати душевну насолоду.

Звуки духового оркестру звучали особливо урочисто. Дівчатка у національних строях ввічливо та щиро вітали кожного, хто переступав поріг районного будинку культури. Своє тепло, гарний настрій вони передавали усім. Ще напередодні на початку відділу культури Тернопільської райдержадміністрації Віктор Навольський сказав мені, що святкування відбуватиметься не так, як звичайно. “У нас професійне свято наші працівники культурної галузі ніколи не можуть відпочити, розслабитися, — констатував Віктор Михайлович, — зробимо так, щоб вони дійсно відпочили: професійне свято — це вихідний для душі!”

І справді, у вестибулі районного будинку культури не було звичної метушні, не бігали юні учасники художньої самодіяльності, не хвилювалися їх керівники. Працівники культури в цей день сиділи у святковій залі та слухали привітання керівників району, а також своїх колег по ремеслу.

Ведучі урочистого дійства “Нам треба жити для краси” Наталія Порада та Роман Винник запросили до слова голову Тернопільської районної державної адміністрації Олександра Похилого та голову Тернопільської районної ради Андрія Галайку. Лідери району наголосили, що завдяки таланту, енергії працівників культурної галузі народжуються танці і пісні, звучать музика і вірші, проводяться виставки, свята і фестивалі. Клубні працівники, бібліотекарі, викладачі шкіль естетичного виховання та музейні працівники, яких об'єднує любов до мистецтва, народної творчості, української національної культури, варті захоплення і пошани. Олександр Похилий та

Андрій Галайко нагородив грамотами багатьох працівників, які досягли вагомих успіхів у своїй роботі. Добрі слова для своїх колег мовили начальник відділу культури Тернопільського РДА Віктор Навольський, голова районної організації профспілки працівників культури, член Центрального комітету профспілки працівників культури України Любов Бик, директор Тернопільського обласного методичного центру народної творчості Володимир Сушко, начальник відділу культури Байківської об'єднаної територіальної громади Роман Сушко, сільські голови Малевого Ходачкова та Настасова, активні учасники художньої самодіяльності Микола Злонкевич та Володимир Береза.

А потім на винуватців торжества чекав багатий подарунок: своє мистецтво їм дарували учасники вокального колективу “Тріода”, у полоні якого перебувають тисячі прихильників. Ці милі хлопці сказали багато добрих слів своєму колегами та заспівали українські пісні. Низький уклін вам, працівники галузі культури, за високе служіння народному мистецтву, невтомний творчий пошук та безцінну працю в ім'я відродження духовності нашої держави.

Марія ФЕДУН: “Це моя стихія, мій музей, моя Соломія”

Коли життя присвячуєш улюбленій справі — За освітою я — історик, працювала вчителькою у школі, паралельно з учнями займалася туризмом, походами. Не брала у компанію нікого — лише я і діти. В цьому був певний ризик, але він вартував того, адже я йшла із школярами туди, куди манило серце, і там, на природі, я почувалася порятунком, а пригадує пані Марія.

Жінка свого часу організувала у селі клуб “Юні Соломійки”, що об'єднана талановитих дітей села, які співали, писали вірші, танцювали, грали на музичних інструментах. Ще будучи головою “Просвіти”, вона зрозуміла, що село Біла, мабуть, не випадково таке співуче — Мені судилося зібрати всіх талановитих людей і створити просвітанський хор імені С. Крушельницької. Через 20 років після заснування нам присвоєли звання “Народний”. Репертуар складався з козацьких, повстанських та пісень сінових стрільців, і це було справді унікальне явище для тих часів.

Директор меморіального музею С. Крушельницької у с. Біла Надія Яківна Зюбровська додає, що, напевно, немає такої людини, яка більше знала б про видатну виконавицю ролі Баттерфляй, аніж Марія Олександрівна, адже вона — віддана прихильниця її постаті й творчості, попри поважний вік знає про найменші деталі про кожен музейний експонат (загалом у фондах музею є близько трьох тисяч експонатів). Вона провела екскурсію гостям з усього світу — з Канади, США, Європи, Азії, Бразилії, Аргентини, навіть Австралії.

— Я ось до нас приїхав великий двоповерховий автобус із Львова. А там — і старі, і малі — усі на екскурсію до меморіального музею, — ділиться спогадами хранителька Соломіного дому у Білій. — Ми відверто здивувалися, і я таки наважилася запитати туристів: “Чому ви до нас приїхали, у маленьке, скромне і тісне приміщення музею, коли у вас є розкішній і багатий музично-меморіальний музей у місті Лева?” І знаєте, що мені відповіли люди? “У вас тут атмосфера особлива... Ніби душа Соломії витає”.

Такі моменти, каже пані Марія, незабутні, адже саме завдяки їм розумієш, що ти на своєму місці. — Мабуть, я таки народжена для цієї справи... Чи змінила б щось, якби дали можливість прожити життя ще раз? Нізащо! Це моя стихія, мій музей, моя Соломія, — зізнається Марія Федун.

Лілія КУЛЕНІЧ.

Скільки в цьому імені величчя, значимості та мелодійності. Вона була і залишається символом української оперної сцени, жінкою-легендою, котра провела Тернопільщину завдяки своєму драматичному таланту на неперевершеному сопроно, яким захоплюється світ.

Про цю перлину Тернопілля написано безліч книг і наукових робіт, їй дарували пісні, портрети, вірші, її ім'ям називають вулиці, музеї, школи й заклади культури. Та особливо таємничо приховує місце, де минули дитячі та юнацькі роки геніальної співачки світової слави. Йдеться про колишню домівку, а сьогодні меморіальний музей С. Крушельницької, що в селі Біла Тернопільського району.

В основу експозиції лягли фотографії, особисті документи співачки, афіші, програми, запрошення, листи, рукописи спогадів сучасників, сценічні прикраси, одяг, предмети побуту та меблі, твори музики, образотворчого мистецтва й літератури, присвячені Соломії Крушельницькій. Ці речові й документальні матеріали у хронологічному порядку розповідають про життя і діяльність видатної актриси.

За словами старшого наукового працівника меморіального музею Марії Олександрівни Федун, багато праці для відкриття музею доклали один із його засновників Ігор Герета, дослідник Петро Медведик, тодішній директор Тернопільського обласного краєзнавчого музею Борис Ельгорт. Чимало цінних та особистих речей передала племінниця Соломії Крушельницької — професор Львівської консерваторії Одарка Бандурівська. З роками меморіальний музей поповнювався новими експонатами, тож приміщення розширили.

— Я тут майже від самих початків, — розповідає Марія Олександрівна. — Прийшла в музей у 1969-му році і працювала майже 20 років на громадських засадах позаплатним екскурсоводом, аж поки його не зробили державним.

З тих пір, як пані Марія вперше переступила поріг цього закладу, минуло вже 50 років, однак вона і досі проводить тут не просто екскурсії, а знайомство зі славною Соломією. Колоритні жінки майже 80, але іскрам і натхненню в її очах можуть позаздрити ще й молоді. А все тому, що Марія Олександрівна захоплена тим, чим займається ось вже п'ять десятиліть, — із неприхованою любов'ю розповідає цікаві та маловідомі історії з життя співачки зі світовим іменем щоразу новим групам туристів.

Музичний Острів відкриває двері маленьким талантам

Острівській музичній школі у березні цього року виповнилося 23. Звідси вилетіли у доросле життя талановиті випускники, які сьогодні є гордістю навчального закладу. Серед них — солісти оперних театрів, музиканти симфонічних оркестрів, співаки й талановиті вчителі.

Директор Острівської музичної школи Степан Дмитрович Бородай каже, що не звик ділити своїх учнів і підопieczних на кращих і гірших, адже про їх заслуги промовисто свідчать досягнення.

— У 1993-му році, коли мене щойно призначили керівником цього закладу, тут навчалися 70 дітей, та вже у жовтні того ж року їх стало 110. Відтоді з кожним роком музична школа відчиняла свої двері для щораз більшої кількості тих, хто мріяв стати артистом, — пригадує Степан Дмитрович. — На цей час у школі навчаються близько 200 учнів, яких готують за кількома напрямками на фортепіанному, струнному, духовому, народному та хореографічному відділах. Для зручності школярів, які доїжджають із Настасова, Тернопілля, Мишківців та Березовиці, відкрили ще одну філію музичної школи.

Степанові Дмитровичу вже 63 роки, 40 з яких працює у галузі культури. Він — не лише основоположник дитячої музичної школи на Острові, а й громадський діяч, заслужений працівник культури України, депутат Тернопільської районної ради п'яти скликань, починаючи з 1998 року, а також голова постійної комісії з питань розвитку української національної освіти, культури, духовності і засобів масової інформації.

— Фінансування галузі культури, безперечно, важливе і болюче питання для людей, які присвятили себе цій справі, однак, не головне, — каже пан Степан. — Пропрацювавши стільки років у цій сфері, я зрозумів одну важливу істину: хто хоче досягти вершин, той не звважає на перешкоди, а впевнено крокує вперед до мети.

Тому колектив Острівської музичної школи невтомно працює, вкладаючи душу та досвід у маленьких школярів, котрі своїми щоденними успіхами доводять: важка вчительська праця не даремна. А попереду — це багато нерозкритих талантів, численних репетицій, вдальних виступів, безліч перемог, вражачих концертів і гучних оплесків, які зігріватимуть серця тих, хто живе музикою...

Сільська музична школа виростила справжніх професіоналів

Тут свято навіть у будні, завше звучить музика та чути дзвінкий дитячий спів... Історія музичної школи, що в с. Великі Бірки Тернопільського району, бере свій початок з 1976-го року. Її заснував Володимир Іванович Войнарьський, який з тих пір і дотепер є незмінним директором навчального закладу для обдарованої молоді.

І хоча пану Володимиру вже 75 літ, він невтомно працює над тим, аби постійно розвивати таланти підрастаючого покоління. Допомогає йому в цьому трудовий колектив музичної школи, який налічує 18 висококваліфікованих педагогів, котрі щоденно працюють підтримують свої професіоналізм.

Заступник директора з навчальної роботи Великобурківської музичної школи Оксана Миронівна Вергун розповідає, що за 40 років існування навчального закладу з його стін вийшло у світ безліч випускників, які сьогодні відомі далеко за межами нашого краю.

— Наші колишні учні працюють за фахом у США, Франції, Канаді... Продовжують здобувати вищу освіту в Київському університеті культури і мистецтв, у музикакадеміях, консерваторіях, — з гордістю розповідає Оксана Миронівна. — Один із наших учнів — Антон Гривняк — навчається в Італії у королівській державній музичній академії Ніколо Сала (за класом “вокал”). Багато випускників закінчили музичні консерваторії, працюють за фахом викладачами в музичному училищі тощо... Словом, школа має чим пишатися.

Сьогодні у Великобурківській музичній школі співають і виграють на музичних інструментах 130 учнів, які тішать своїх настав-

Проблема ще й у тому, що ми не вміємо рекламувати свої послуги. Бібліотекарем треба використовувати все, у тому числі й соцмережі. Бібліотекарі Г.Б. Дудас (Мишківці),

ніків чудовими здобутками. Вони — учасники та переможці обласних, всеукраїнських та навіть міжнародних музичних конкурсів, звідки регулярно привозять призові місця. Загалом у школі діє підготовка дітей за шістьма напрямками — струнно-смичковий, фортепіанний, скрипковий, народних інструментів, хорового та сольного (академічного) співу.

До музичної школи у Великі Бірки їдуть і діти з доволі лишні сіл: Дичкова, Чернелівка-Руського, Ступок, Смиківців, Романівців, Ангелівки, Ходачкова. Батьки із задоволенням віддають сюди свою малечу, адже знають, що тут вони під надійною опікою людей, відданих музиці.

Володимир Войнарьський тішаться, що справа його життя виявилася немарною, бо що ж може бути приємнішим за оваці публіки, яка із захопленням слухає музичні твори у виконанні шкільного хору “Цимборики”, тріо “Рутенія”, жіночого ансамблю “Соломія”, інструментального вчительського квартету “Браво”, ансамблю скрипалів, бандуристів, акордеоністів, ансамблю народної музики...

На урочисті свята до рідної музичної школи приїжджають випускники, виступають зі своїми колективами, дають концерти, спілкуються між собою, діляться спогадами, досвідом та завжди вдячні педагогам, які відкрили для них незвіданий і прекрасний світ музики.

Бібліотека завжди була другим домом для людей, яким чогось не вистачає в житті. Хто йде в Інтернет-центр у бібліотеку? Той, у кого немає вдома комп'ютера. Хто йде за книжкою? Той, хто не може її купити. Пенсіонери і накопиченим досвідом, своєю мудрістю О.П. Нацюк (Довжанка), Н.Т. Дідух (Гровиця), Н.С. Середка (Чистилів), М.М. Колоденна (Серединки), Л.Я. Дубова, Л.А. Семенина (Великий Дубочок), Т.М. Німець (Велика Березовиця), П.М. Стрончик (Чернелів-Руський) з молодими колегами.

Ми прагнемо бути кращими

альтернативу — електронні книжки, зустрічі з письменниками, літературні обговорення. І такі справжні осередки культури і спілкування маємо сьогодні в районі. А завдячуємо цим працівникам, які справді захоплені своєю справою: І.Я. Тіцька (Велика Лука), В.В. Губерна (Плотича), О.М. Телех (Забойки), О.В. Беркетта (Іващів Долішній), У.М. Золотник (Ступки), Н.М. Корнило (Лучка)

Сьогодні ставити нові вимоги до бібліотечної справи і кожного її працівника зокрема. В умовах, коли користувачам книгозбірень не вистачає сучасної літератури, а в молоді бібліотеки асоціюються з чимось застарілим, бібліотекарям нашого району доводиться бути новаторами, постійно запроваджувати якесь креативні ідеї, підвищують свою професійну майстерність.

Немає різниці, в якому форматі читати. Головне, щоб люди це робили. Якщо немає друкованої літератури, потрібно шукати

Програма телепередач

П'ятниця, 11 листопада 2016 року

ПОНЕДІЛОК 14 листопада

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

06.00, 07.00, 08.00, 13.00, 18.40, 21.00, 01.30, 05.00 Новини
06.10, 06.45, 08.10 Спорт
06.15, 08.15 АгроЕра
06.25, 07.05, 08.25 Смакота
06.35 Ера будівництва
07.15 Ранок
08.35 Паспортний сервіс
08.45, 00.20 Телемагазин
09.00, 05.45 Вічне
09.10 Т/с „Травма“
09.55 Д/с „Китай на кінчику язика“
11.50 Чоловічий клуб. Спорт
13.15 Казки Лірника Сашка
13.25 Школа Мері Поппінс
13.50 Суспільний університет
14.20 Фольк-music
15.40 Твій дім-2
16.30 Д/с „Візит до Кореї“
17.00 Вікно в Америку
17.30 Мовами світу. Мистецький пульс Америки
17.55 Книга.Іа
18.25, 01.20 Новини. Світ
19.00, 01.45 Новини. Культура
19.30 Про головне
20.00 Перша шпальта
20.30 Вересень
21.30, 05.25 Новини. Спорт
21.50 Т/с „Епоха честі“
22.45 З перших вуст
23.00 Підсумки
23.20 Золотий гусак
23.50 На слуху
02.00 Д/с „Увесь цей джаз“
03.00 Т/с „Чорна Рада“
04.30 Д/ф „Складовська - Кюрі“

1+1

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 23.15, 03.20 ТСН
06.45, 07.10, 08.10, 09.10 „Сніданок з 1+1“
09.30 „Чотири весілля - 4“
10.50, 12.20 „Міняю жінку - 4“
14.10 „Сліпа“
14.45 „Мольфар“
15.45 „Сімейні мелодрами - 6“
17.15 Т/с „Уламки шаштета - 2“
20.30 „Секретні матеріали“
21.00 Т/с „Кохана вчителька“
22.00 „Новий інспектор Фреймут. Міста“
23.35, 03.40 Т/с „Теорія брехні“
01.25 Х/ф „Переможець дракона“
05.40 „Служба розшуку дітей“

ІНТЕР

06.15, 11.15, 12.25, 14.40 „Слідство вели... з Леонідом Каневським“
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.15, 08.10 „Ранок з ІНТЕРом“
09.20 Х/ф „Все можливо“
14.00 „Речдок“
15.20 „Жди мене“
18.00, 19.00 „Стосується кожного“
20.00, 01.55, 05.20 „Подорожі“
21.00 Т/с „Заборонене кохання“
00.00 Т/с „Одружити Казанову“
02.45 Х/ф „Все перемагає кохання“
03.55 Х/ф „Поет і княжна“

ICTV

05.50 Служба розшуку дітей
05.55 Надзвичайні новини. Підсумки з Костянтином Стогнієм
06.45 Факти тижня
08.45 Факти. Ранок
09.15, 17.45 Т/с „Штрафбат“
10.15 Х/ф „Злива“
12.00, 13.20 Х/ф „Термінатор 4. Нехай прийде спаситель“
12.45, 15.45 Факти. День
14.50, 16.20 Х/ф „Термінатор 5. Генезис“
18.45, 21.05 Факти. Вечір
19.20 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм
20.20 Більше ніж правда
21.40 Т/с „Поганий хороший коп“
22.30 Свобода слова
00.30 Т/с „Лас-Вегас“
01.25 Х/ф „Нші 48 годин“
03.05, 04.45 Провокатор
04.25 Факти

СТБ

06.40, 16.00 „Все буде добре!“
08.40 „Все буде смачно!“
10.35, 18.30 „За живе!“
11.50 Х/ф „Не могу сказати „прощай““
13.40 „Битва екстрасенсів 16“
18.00, 22.00 „Вікна-Новини“
20.00, 22.45 „Хата на тата“
01.40 „Один за всіх“
02.50 „Слідство ведуть екстрасенси“

НОВИЙ КАНАЛ

03.00, 02.35 Зона ночі
05.05, 18.00 Абзац
06.00, 07.05 Kids Time
06.02 М/с „Губка Боб“
07.10 М/ф „Супершістка“
09.05 Х/ф „Людина зі сталі“
12.00 Х/ф „Залізна людина 3“
14.25 Т/с „Не родись вродлива“
19.00 Ревізор
21.55 Страсті за ревізором
00.40 Х/ф „Хані“
02.30 Служба розшуку дітей

ТРК „УКРАЇНА“

06.50, 07.15, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 01.30 Події
09.15, 03.30 Зірковий шлях
11.00, 04.20 Реальна містика
12.00 Х/ф „Стережись автомобіля“
14.00, 15.30 Т/с „Кохання як нещасний випадок“
18.00 Т/с „Співачка і султан“ 12+
19.45, 02.20 „Говорить Україна“
21.00 Т/с „Я дарую тобі шаштета“
23.00 Події дня
23.30 Х/ф „Подвійний форсаж“
05.10 Агенти справедливості

ВІТРОК 15 листопада

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

06.00, 07.00, 08.00, 13.00, 18.40, 21.00, 01.30, 05.00 Новини
06.10, 06.45, 08.10 Спорт
06.15, 08.15 Ера бізнесу
06.20, 08.20 АгроЕра
06.30, 07.05, 08.30 Смакота
07.15 Ранок
08.35 Паспорт.Іа
08.45, 00.20 Телемагазин
09.00, 05.45 Вічне
09.10 Т/с „Травма“
09.50 Уряд на зв'язку з громадянами
10.25, 19.30 Про головне
10.55 Спорт. Тиждень
11.25 Війна і мир
12.05 Вікно в Америку
12.30 Вересень
13.15 Казки Лірника Сашка
13.25 Хто в домі хазяїн?
13.50 Суспільний університет
14.20 Світло
15.25 Гра долі
15.55 Мистецькі історії
16.15 Д/с „Клуб пригод“
17.15, 02.00 Д/с „Увесь цей джаз“
18.25, 01.20 Новини. Світ
19.00, 01.45 Новини. Культура
20.00 Д/ф „Reforms United“ із документальної трилогії „Неймовірно українці“
20.30 Слідство. Інфо
21.30, 05.25 Новини. Спорт
21.50 Т/с „Епоха честі“
22.45 З перших вуст
23.00 Підсумки
23.20 Золотий гусак
23.50 На слуху
03.00 Т/с „Чорна Рада“

1+1

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 23.15, 03.05 ТСН
06.45, 07.10, 08.10, 09.10 „Сніданок з 1+1“
09.30 „Чотири весілля - 4“
10.50, 12.20 „Міняю жінку - 4“
14.10 „Сліпа“
14.45 „Мольфар“
15.45 „Сімейні мелодрами - 6“
17.15 Т/с „Уламки шаштета - 2“
20.30 „Секретні матеріали“
21.00 Т/с „Кохана вчителька“
22.00 „Новий інспектор Фреймут. Міста“
23.35, 03.25 Т/с „Теорія брехні“
01.25 Х/ф „Три дні“
05.25 „Служба розшуку дітей“

ІНТЕР

06.05, 13.05 „Слідство вели... з Леонідом Каневським“
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.15, 08.10 „Ранок з ІНТЕРом“
09.20, 12.25, 21.00 Т/с „Заборонене кохання“
14.00 „Речдок“
14.40 „Судові справи“
15.45 „Сімейний суд“
16.40 „Давай одружимося“
18.00, 19.00 „Стосується кожного“
20.00, 01.55, 05.20 „Подорожі“
00.00 Т/с „Одружити Казанову“
02.45 Х/ф „Поет і княжна“
04.05 Х/ф „Москаль-чарівник“

ICTV

05.30, 20.20 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15, 19.20 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм
09.45 Т/с „Сильніше вогно“
10.50, 17.45 Т/с „Штрафбат“
11.50, 13.20 Х/ф „Злива“
12.45, 15.45 Факти. День
14.00 Т/с „Відділ 44“
15.00, 16.20 Т/с „Логанний хороший коп“
16.45 Т/с „Під зливою куль“
18.45, 21.05 Факти. Вечір
21.40 Т/с „Поганий хороший коп“
22.30 Х/ф „Крикуни“
00.50 Т/с „Лас-Вегас“
02.20 Т/с „Перетинаючи межу“
04.15 Служба розшуку дітей
04.20 Студія Вашингтон
04.25 Факти
04.45 Провокатор

СТБ

07.05, 16.00 „Все буде добре!“
09.05 „Все буде смачно!“
10.00, 18.30 „За живе!“
11.30 „МастерШеф - 5“
18.00, 22.00 „Вікна-Новини“
20.00, 22.45 „МастерШеф - 6“
23.30 „Давай поговоримо про секс 2“
01.20 „Слідство ведуть екстрасенси“

НОВИЙ КАНАЛ

03.00, 01.50 Зона ночі
04.40 Дорослі як діти
05.55, 18.00 Абзац
06.50, 08.10 Kids Time
06.52 М/с „Історії Тома і Джеррі“
08.12 Т/с „Спецагін Кобра“
10.05 Т/с „Моя прекрасна нянька“
14.25 Т/с „Не родись вродлива“
19.00, 19.55 Аферисти в мережах
20.55 Київ вдень і вночі
22.00 Зірки під гіпнозом
00.00 Любов на виживання

ТРК „УКРАЇНА“

06.00, 13.20, 15.30, 05.10 Агенти справедливості
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 01.20 Події
07.15, 08.15 Ранок з Україною
09.15, 03.50 Зірковий шлях
11.20, 04.20 Реальна містика
16.00 Т/с „Я дарую тобі шаштета“
18.00 Т/с „Співачка і султан“
19.45 „Говорить Україна“
20.55 Футбол. Товариський матч. Україна - Сербія
23.00 Події дня
23.30 Т/с „С.S.I.: Нью-Йорк“
02.10 Х/ф „Подвійний форсаж“

СЕРЕДА 16 листопада

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

06.00, 07.00, 08.00, 13.00, 18.40, 21.00, 01.30, 05.00 Новини
06.10, 06.45, 08.10 Спорт
06.15, 08.15 АгроЕра
06.20, 08.20, 21.40, 22.50, 23.15, 00.15 Погода
06.25, 07.05, 08.25 Смакота
06.35 Ера будівництва
07.15 Ранок
08.35 Паспорт.Іа
09.00, 05.45 Вічне
09.10 Т/с „Травма“
09.50 Наші гроші
10.25, 19.30 Про головне
11.00 Засідання Кабінету Міністрів України
13.15 Казки Лірника Сашка
13.25 Хто в домі хазяїн?
13.50 Суспільний університет
14.20 Світло
15.25 Гра долі
15.55 Мистецькі історії
16.15 Д/с „Клуб пригод“
17.15, 02.00 Д/с „Увесь цей джаз“
18.25, 01.20 Новини. Світ
19.00, 01.45 Новини. Культура
20.00 Д/ф „Reforms United“ із документальної трилогії „Неймовірно українці“
20.30 Слідство. Інфо
21.30, 05.25 Новини. Спорт
21.35, 22.45 З перших вуст
21.50 Т/с „Епоха честі“
22.40 Мегалот
23.00 Підсумки
23.20 Золотий гусак
23.50 На слуху
03.00 Т/с „Чорна Рада“
04.45 Класики світової літератури

1+1

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 23.15, 03.05 ТСН
06.45, 07.10, 08.10, 09.10 „Сніданок з 1+1“
09.30 „Чотири весілля - 4“
10.50, 12.20 „Міняю жінку - 4“
14.10 „Сліпа“
14.45 „Мольфар“
15.45 „Сімейні мелодрами - 6“
17.15 Т/с „Уламки шаштета - 2“
20.30 „Секретні матеріали“
21.00 Т/с „Кохана вчителька“
22.00 „Світ навіворит - 8“
21.00 Т/с „Кохана вчителька“
22.00 „Поверніть мені красу 2“
23.35, 03.25 Т/с „Теорія брехні“
01.25 Х/ф „Чорна стріпа“
05.25 „Служба розшуку дітей“

ІНТЕР

06.10, 13.05 „Слідство вели... з Леонідом Каневським“
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.15, 08.10 „Ранок з ІНТЕРом“
09.20, 12.25, 21.00 Т/с „Заборонене кохання“
14.00 „Речдок“
14.40 „Судові справи“
15.45 „Сімейний суд“
16.40 „Давай одружимося“
18.00, 19.00 „Стосується кожного“
20.00, 01.55, 05.20 „Подорожі“
21.00 Т/с „Заборонене кохання“
00.00 Т/с „Одружити Казанову“
02.40 Х/ф „Для домашнього огнища“
04.05 Х/ф „Сватання на Гончарівці“

ICTV

05.30 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15, 19.20 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм
09.45, 15.30, 16.20 Т/с „Під зливою куль“
10.50, 17.05 Т/с „Штрафбат“
12.10, 13.20 Х/ф „Останні дні планети Земля 2“
12.45, 15.45 Факти. День
14.35 Т/с „Поганий хороший коп“
18.45, 21.05 Факти. Вечір
20.20 Інсайдер
21.40 Т/с „Поганий хороший коп“
22.30 Х/ф „Сліпа лютя“
00.15 Т/с „Лас-Вегас“
02.00 Х/ф „Крикуни 2. Полювання“
03.30 Провокатор
04.15 Служба розшуку дітей
04.20 Студія Вашингтон
04.25 Факти
04.45 Провокатор

СТБ

06.55, 16.00 „Все буде добре!“
08.55 „Все буде смачно!“
10.50, 18.30 „За живе!“
12.10 „МастерШеф - 5“
18.00, 22.00 „Вікна-Новини“
20.00, 22.45 „МастерШеф - 6“
23.15 „Давай поговоримо про секс 2“
01.10 „Слідство ведуть екстрасенси“

НОВИЙ КАНАЛ

03.00, 01.55 Зона ночі
04.10 Х/ф „Явище“
05.55, 18.00 Абзац
06.50, 08.10 Kids Time
06.52 М/с „Історії Тома і Джеррі“
08.12 Т/с „Спецагін Кобра“
10.05 Т/с „Моя прекрасна нянька“
14.25 Т/с „Не родись вродлива“
19.00, 21.55 Вар'яти
20.55 Київ вдень і вночі
22.00 Суперінтуїція
23.20 Вар'яти
01.20 Служба розшуку дітей

ТРК „УКРАЇНА“

06.00, 13.20, 15.30, 05.10 Агенти справедливості
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 02.50 Події
07.15, 08.15 Ранок з Україною
09.15, 03.40 Зірковий шлях
11.20, 04.20 Реальна містика
16.00, 21.00 Т/с „Я дарую тобі шаштета“
18.00 Т/с „Співачка і султан“
19.45 „Говорить Україна“
23.00 Події дня
23.30 Т/с „С.S.I.: Нью-Йорк“

ЧЕТВЕР 17 листопада

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

06.00, 07.00, 08.00, 13.00, 18.40, 21.00, 01.30, 05.00 Новини
06.10, 06.45, 08.10 Спорт
06.15, 08.15 Агро бізнесу
06.20, 08.20 АгроЕра
06.25, 08.25, 22.50, 23.15, 00.15 Погода
06.30, 07.05, 08.30 Смакота
07.15 Ранок
08.35 Паспорт.Іа
08.45, 00.20 Телемагазин
09.00, 05.45 Вічне
09.10 Т/с „Травма“
09.50 План на завтра“ з А. Рінгіс
11.00 Чоловічий клуб
11.35 Розскречена історія
12.30 Слідство. Інфо
13.15 Казки Лірника Сашка
13.25 Як це?
13.50 Суспільний університет
14.20 Надвечір'я. Долі
15.40 Спогади
16.15 Д/с „Клуб пригод“
17.15, 02.00 Д/с „Увесь цей джаз“
18.25, 01.20 Новини. Світ
19.00 Новини. Культура
19.30 Про головне
20.00 Prime time з М. Гонгадзе
20.30 „Схеми“ з Н. Седлецькою
21.30, 05.25 Новини. Спорт
21.50 Т/с „Епоха честі“
22.45 З перших вуст
23.00 Підсумки
23.20 Золотий гусак
23.50 На слуху
03.00 Т/с „Чорна Рада“
04.45 Класики світової літератури

1+1

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30, 00.30, 03.00 ТСН
06.45, 07.10, 08.10, 09.10 „Сніданок з 1+1“
09.30 „Чотири весілля - 4“
10.50, 12.20 „Міняю жінку - 4“
14.10 „Сліпа“
14.45 „Мольфар“
15.45 „Сімейні мелодрами - 6“
17.15 Т/с „Уламки шаштета - 2“
20.30 „Секретні матеріали“
21.00 Т/с „Кохана вчителька“
22.00 „Світ навіворит - 8“
23.00 „Право на владу 2016“
00.45, 03.20 Х/ф „Ед Буд“

ІНТЕР

06.10, 13.05 „Слідство вели... з Леонідом Каневським“
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Новини
07.15, 08.10 „Ранок з ІНТЕРом“
09.20, 12.25 Т/с „Заборонене кохання“
14.00 „Речдок“
14.40 „Судові справи“
15.45 „Сімейний суд“
16.40 „Давай одружимося“
18.00, 19.00 „Стосується кожного“
20.00, 01.55, 05.25 „Подорожі“
21.00 Т/с „Заборонене кохання“
00.00 Т/с „Одружити Казанову“
02.40 Х/ф „Для домашнього огнища“
04.05 Х/ф „Сватання на Гончарівці“

ICTV

05.30 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великому місті
08.45 Факти. Ранок
09.15, 19.20 Надзвичайні новини з Костянтином Стогнієм
09.45, 15.30, 16.20 Т/с „Під зливою куль“
10.50, 17.05 Т/с „Штрафбат“
12.10, 13.20 Х/ф „Останні дні планети Земля 2“
12.45, 15.45 Факти. День
14.35 Т/с „Поганий хороший коп“
18.45, 21.05 Факти. Вечір
20.20 Інсайдер
21.40 Т/с „Поганий хороший коп“
22.30 Х/ф „Сліпа лютя“
00.15 Т/с „Лас-Вегас“
02.00 Х/ф „Крикуни 2. Полювання“
03.30 Провокатор
04.15 Служба розшуку дітей
04.20 Студія Вашингтон
04.25 Факти
04.45 Провокатор

СТБ

06.55, 16.00 „Все буде добре!“
08.55 „Все буде смачно!“
10.50, 18.30 „За живе!“
12.10 „МастерШеф - 5“
18.00, 22.00 „Вікна-Новини“
20.00, 22.45 „МастерШеф - 6“
23.15 „Давай поговоримо про секс 2“
01.10 „Слідство ведуть екстрасенси“

НОВИЙ КАНАЛ

03.00, 01.25 Зона ночі
04.20 Х/ф „Посейдон Рекс“
05.55, 18.00 Абзац
06.50, 08.10 Kids Time
06.52 М/с „Історії Тома і Джеррі“
08.12 Т/с „Спецагін Кобра“
10.05 Т/с „Моя прекрасна нянька“
14.25 Т/с „Не родись вродлива“
19.00, 22.45 Зірки під гіпнозом
20.55 Київ вдень і вночі
22.00 Суперінтуїція
23.20 Вар'яти
01.20 Служба розшуку дітей

ТРК „УКРАЇНА“

06.00, 13.20, 15.30, 05.10 Агенти справедливості
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 02.50 Події
07.15, 08.15 Ранок з Україною
09.15, 03.40 Зірковий шлях
11.20, 04.20 Реальна містика
16.00, 21.00 Т/с „Я дарую тобі шаштета“
18.00 Т/с „Співачка і доля“
19.45 „Говорить Україна“
23.00 Події дня
23.30 Т/с „С.S.I. Місце злочину“

П'ЯТНИЦЯ 18 листопада

ПЕРШИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ

06.00, 07.00, 08.00, 13.00, 18.40, 21.00, 01.30, 05.00 Новини
06.10, 06.45, 08.10 Спорт
06.15, 08.15 АгроЕра
06.20, 08.20, 22.50, 23.15, 00.15 Погода
06.25, 07.05, 08.25 Смакота
06.35 Ера будівництва
07.15 Ранок
08.30 Територія закону
08.35 Паспорт.Іа
08.45, 00.20 Телемагазин
09.00, 05.45 Вічне
09.10 Т/с „Травма“
09.50 Д/ф „Протидія“ із док. трилогії „Неймовірно українці“
10.25, 19.30, 04.25 Про головне
11.00 Д/ф

Намальована веселка

За двадцять років, що минули з того дня, як Ніна переїхала до крихітної двокімнатної квартирки в п'ятиповерхівці на самому краєчку міста, в її не дуже вдалому, як вона вважала, житті промайнуло стільки подій та облич, що нагадувало калейдоскоп, який обертається з шаленою швидкістю, не даючи можливості розгледіти різнокольорові візерунки.

Квартира дісталася Ніні від бабці. Вона довго не могла звикнути, що єдина рідна людина покинула світ назавжди, залишивши її майже сиротою. В помешканні цілий рік залишалось все так, як при бабці: ті ж речі, які пахли ладаном, воском і домашнім молоком. Ніна іноді лягала на бабусяне ліжко з пружною металевою сіткою й стародавньою периною, вдихала на повні груди цей дивний аромат і плакала. А за рік, можливо, вперше в житті, вирішила відкрити нову сторінку життя.

Винесла на смітник все, що було в кімнатах, кухонці та коридорчику — настільки маленькому, що його простір вміщав лише її куртку, капці і сумочку. Вона відважно взялася здирати, знімати, відшкрябувати шпалери, стелярку, двері — все, що вимагало негайної заміни. Так потребувала її душа. Ремонт було завершено в рекордний термін — сила і прагнення жити "по-людськи" штовхали і штовхали виснажене від недосипань дівча до праці.

Доки тривав ремонт, почергово заходили сусіди з кожного поверху — привітатися, ковзнувши очима по квартирі. Нічого не вдієш, людська допитливість... Тільки один сусід заходив щодня, запитував, чи допомогти. Ніна відмовлялася. Врешті-решт сказала чесно: "Слухай, мені потрібна не допомога, а забуття. Чувеш?" Він усе зрозумів, вибачився і пішов.

У сяючій чистою квартирі для бажаного забуття не зна-

йшлося місця. Нічого не змінилося — двірники згрібали поховклезиста, дзеленчав трамвай за вікном, на роботі складали черговий графік майбутніх відпусток, і для Ніни знов не знайшлося можливості вибратися влітку на море — їхали сімейні. Незабаром потьмяніли яскраві шпалери, запахом пилюкою, прибирати яку не було ані сил, ані бажання. Єдиним куточком — оазисом посеред безлюдної пустелі — залишалася кухня: розкішні вазони, плетені руками дівчини вишукані фіранки, абажур і килимок біля маленького кріселка, а на різьбленій полиці — порцелянова філіжанка з маленькою срібною ложечкою і така ж цукерниця до пари...

Це було її лігво, природне середовище, яке, єдине в усьому світі, не зрадило і не спотворило мрії. А головне — тільки його стіни були здатні повернути її до тями в тяжких і тривалих нападах несамовитої туги за щастям.

І раптом згадала сусіда: "Незручно, так нахабно відшила. Треба вибачитись", — і рішуче, як все робила в житті, постукала в двері.

— Доброго тобі вечора, Романе, — сказала, щойно двері відчинилися. — Вибачай, як щось, я така... Тепер можу запросити в гості, якщо хочеш. Тільки на каву — для здорового серця, або на чай — для хворого.

Роман — у старих-престарих спортивних штанях і ковбойській сорочці, товстих окулярах і не за сезоном грубих плетених шкарпетках — раптом посміхнувся такою посмішкою, наче тріснула шаралупа і на світ народилося крихітне, пухнасте, ніжне пташеня. Ніні це сподобалося, вона подивилася на сусіда уважніше:

— А знаєш, приходь просто зараз. Стіл накривати не буду, але кава-чай є. Познайомимось по-людськи. Я помітила, ти теж компанія не водиш — тихо в тебе. Чекаю! — і зникла.

Роман стояв біля дверей, не наважуючись зачати їх, щоб не пропустити мить: раптом його стрімка сусідка знову вилетить у справах? Потім тихенько пішов до кімнати. Він давно був закоханий у цю свавільну, стрімку, вперту і все ж таку чарівну дівчинку, ще коли вона школяркою гостювала в бабці. Тоді він не наважився познайо-

митися з нею... До 18 років взагалі ні на що не зміг би наважитися — в інвалідному кріслі. День і ніч, попри біль і сльози, Роман вперто тренувався і тренувався. Кімната була заставлена тренажерами, тумбочка — ліками. Чи вірив він у те, що підведеться? Кажуть, останньою помирає надія. Ні, останнім полишає очікування не ймовірного, що надія все-таки здійсниться і мрія не обмане. Сам би він відступився, зробити це не дала його мати. Вона не згадувала про батька, тільки стиснувши зуби ставила єдину дитину на ноги. Роман вірив матері радше від страху не виправдати її надії — і встав. Починав вчитися крокувати заново, як гігантський карапуз, який падає через різкий поворот голови з тоненьких знесилених ніжок, розгубившись у напрямках сторін світу...

Перші кроки 20-річного хлопця збіглися з переїздом цієї дівчини, але вона ще цього не знала. Рік вона згадувала минуле у тепер уже своїх стінах, він — намагався викинути минуле зі своїх...

І ось вже майже 18 років — стільки ж, скільки просидів у візку, він — єдиний, найдорожчий і найближчий друг Ніни. Що тільки не довелося Роману вислуховувати, коли вона з'являлася після чергової відчайдушної спроби розпочати сімейне життя... Саме йому Ніна могла поскаржитися на образи, назвати себе "бідолашною бабою", розплакатися від короткого й нікому, як виявлялось, непотрібного кохання... Роман слухав, трішки схиливши голову, іноді підводячи очі, щоб зустрітися з Ніною поглядом і побачити відображення: "Що там, за словами? Де болить, дівчинко?..."

Єдине, що змінилося в її кухні за ці роки, — поруч із кріслом з'явилася маленька табуретка з різьбленими ніжками, вкрита розкішним художнім розписом, — робота сусіда. Він сидів у кріслі, іноді з ногами, вквившись тонкою ковдрою, що навмисно для його хворих ніг сплела Ніна. А вона на низенькому табуреті поруч, наче дитина, спиралася ліктем на крісло і розповідала, що наболіло, знаючи, що Ромка розрадить, втішить і ніколи не осудить, щоб там не було.

— Не знаю, Ромко, що я без тебе робила б... Дай Боже кожно-

му такого сусіда, — говорила вона.

А він розквітав тією посмішкою, яка змінювала його обличчя, неначе падала маска Шрека і на світ народжувався красень-принц, і тільки ніжно гладив Ніну по голові, як втішають дитину.

... Якось він прийшов із величезним альбомом.

— Це що, марками захопився? — поки питала, дістала чашки, варення, домашні булочки, налила чаю. Роман тим часом вмощувався в крісло.

— Масти булочку варенням — грушеве, смачне, як ти любиш. А що за альбом? Я такого в тебе не бачила.

— Сідай вже, я візьму варення з булочкою, а ти подивися сама, що там. Я дуже старався. Не один рік... І нічого не кажи, просто дивися, — і знову посміхнувся, тільки сьогодні якось інакше: тверді губи, зосереджений, трішки заглиблений у власні думки погляд, і пальці, які простяглися за булочкою, злегка тремтіли.

— Тобі недобре? — підхопила Ніна. Вона й насправді злякалася — іноді, дуже-дуже зрідка, але напади старої хвороби в Романа все ж траплялися.

— Не хвилюйся, — Роман стиснув пальці, — я здоровий. Найкраще було б залишити тебе з цим альбомом на самоті, але я не хочу... Знаю тебе цілу вічність і не хочу пропустити головного. Ти просто не помічай мене — роздивляйся.

І Ніна відкрила альбом...

Це були малюнки. З цупкого паперу старого альбому на неї

дивилася кумедна 12-річна дівчинка з хвостиками над вушками сторчма, яка стояла біля турніка в дворі цього ж будинку з вибиванкою в руках, а на турніку висів килим — точнісінько такий, як був у її бабці...

— Ромка!.. — рвучко підняла на нього очі — Це хто, я? А як же ти?..

— Яка ж ти неслухняна, — Роман дивився на неї таким поглядом, що Ніна й сама пошкодувала про порушення обіцянку мовчати. Перегорнула аркуш...

... Вона була всюди: ось молодда і струнка зі стареньким килимком, що чистила колись у дворі, а тепер виносить на смітник... Ось у плямах від клею та фарби, замотана хустиною, руки в боки, у дверях своєї квартири... Засмучена сидить за столом перед філіжанкою кави, скинувши капці та підібгавши під себе ноги... А на цьому малюнку — у красивій чорній сукні, серпантині й лелітках, а за спиною блищить вогниками ялинка — це було років 10 тому. Навіть згадала, як раділа тій новій сукні — єдиній святковій за все життя...

Слова дійсно були непотрібні — і так все зрозуміло: вона дурпа. Жорстока, егоїстична потвора. І що він у ній знайшов?.. Вона не варта такого кохання: "Ромка, мій бідолашний, я раділа, що ти мене вислуховуєш, як друг, а виявляється, що просто знущався над тобою, а ти все одно..."

Ніна важко проковтнула сльози і вже хотіла щось сказати. Роман наче відчув це:

— Залишився ще аркуш... Поглянь на нього.

...Він намалював її у весільній сукні, з оберемком білих лілій. А поруч — себе, у товстих окулярах і грубих плетених шкарпетках. На весь небокрай над ними простягнулася веселка. І саме від цього малюнка Ніна відчула ніжність дотику кохання.

— А чому в шкарпетках? — єдине, що змогла вичавити з себе, не дивлячись на Романа.

— Я тебе бачу такою. Бути з тобою — означає відчувати всі кольори веселки — так і намалював. Але себе я бачу тільки у дзеркалі — не в твоїх очах...

Коли Ніна підняла очі на Романа, вперше за життя він відчув бездонне щастя.

• Здорове харчування

Волоський горіх не їсти — гріх

Корисні властивості мають горіхи: лісові, кешью, фісташки, кедрові, макадамія. Однак королем усіх горіхів є волоський. Із давніх-давен плоди цього дерева лікували і відновлювали сили людини. А все тому, що вони є джерелом цінних компонентів, необхідних для підтримки життєвих сил. Це — магній і калій, вкрай потрібні серцю, дубильні речовини, поліненасичені жирні кислоти, ефірні олії, цинк, мідь, залізо і багато інших мікро- та макроелементів, а також вітаміни Е, РР, В1, В2, каротин. А в недостиглих плодах вітаміну С більше, ніж у шипшині. У горіхах міститься велика кількість білка, корисних жирів, клітковини, антиоксидантів.

7 корисних властивостей волоського горіха

- 1. Знижує ризик виникнення раку.** Широкомасштабні дослідження показали, що регулярно вживання волоських горіхів зменшує ймовірність розвитку раку простати на 30-40% і раку молочної залози на 50%. Для цього достатньо з'їдати 30 г волоського горіха в день (7 ядерець).
- 2. Запобігає серцево-судинним захворюванням.** Учені доводять, що систематичне споживання волоських горіхів сприяє зменшенню в організмі шкідливого холестерину, а отже, запобігає атеросклерозу. Амінокислота аргінін, жирна кислота омега-3, альфа-ліноленова кислота, що містяться в горіхових ядрах, благотворно впливають на роботу судин, запобігають утворенню тромбів і знижують ймовірність розвитку серцево-судинних патологій на 50%.

3. Допомогає контролювати вагу.

Медики провели експеримент, 36 учасників якого протягом місяця щодня з'їдали по 30 г продукту. У підсумку у 90% осіб кількість жирів в організмі нормалізувалася. Незважаючи на високу калорійність (650 ккал на 100 грамів), цей продукт може значно допомогти в підтримці ваги на належному рівні. Це підтвердили результати іншого дослідження, в якому взяли участь 20 жінок і чоловіків з порушенням обміну речовин. Десятьом із них у їжу додавали волоські горіхи, а іншим — плацебо. У підсумку ті люди, які споживали горіхові ядра, почувалися менш голодними і більш задоволеними. І головне — жоден не набрав вагу.

4. Нормалізує гормональний баланс.

Інше дослідження, в якому взяли участь 50 осіб з надмірною вагою, хворих на цукровий діабет, провели голландські вчені. Протягом року вони давали учасникам по 30 г горіхів на добу. Результат: нормалізувався обмін речовин, спостерігалось стійке зниження інсуліну і збереження його рівня в оптимальних межах у наступні місяці.

5. Покращує розумові здібності.

Австралійські дослідники намагалися з'ясувати вплив волоських горіхів на розумові процеси. В результаті люди, які регу-

лярно вживали горіхи, показали вищі результати в інтелектуальних тестах. Фахівці зробили висновок, що речовини, які містяться в цих плодах, благотворно впливають на когнітивні функції мозку — здатність розуміти, пізнавати, вивчати, усвідомлювати, сприймати, запам'ятовувати і використовувати зовнішню інформацію. Недарма горіхове ядро за своєю будовою нагадує людський мозок.

6. Сприяє налагодженню дітородної функції.

117 чоловіків упродовж 12 тижнів харчувалися типовою дієтою, проте половина з них додавала в раціон 75 г горіхів, тоді як інші цього продукту уникали. У підсумку в осіб, які їли горіхи, значно покращилась життєздатність сперматозоїдів, їх якість і рухливість.

7. Здійснює захист організму від вільних радикалів.

Волоський горіх — джерело рідкісних антиоксидантів, таких, як юглон, таніни і флавоноїди, завдяки чому люди, які регулярно харчуються цим продуктом, набагато рідше страждають від різних захворювань, у них значно сповільнюються процеси старіння. Крім цього, компоненти, які містяться в горіхах, мають чудову здатність зміцнювати кісткову тканину на клітинному рівні, запобігають руйнуванню клітин печінки, перешкоджають розвитку запальних процесів.

Волоський горіх — корисний дар природи, який обов'язково повинен бути в щоденному раціоні харчування людини. Водночас майте на увазі, що споживання горіхів слід обмежити людям з підвищеним згортанням крові, хворим на псоріаз, кропив'янку, екзему і діатез, а також при панкреатиті й гострих кишкових захворюваннях.

Усміхніться

Студент на іспиті з німецької мови. Екзаменатор:
— Перекладіть речення німецькою мовою: жаба скаче болотом.
Студент:
— Айн момент! Дер жаба болотом дер шльоп, дер шльоп, дер лясь!
😊😊😊
Підходить кіт до миски.
— Фу-у! Гречка!
На другий день.
— Фу-у-у-у!!! Вчорашня гречка!!!
На третій день.
— Вау! Гречка!!!
😊😊😊
Завжди мучило питання: як у країні, яка сама собі друкує гроші, може бути фінансова криза?
😊😊😊
— Тату, сьогодні в нас у школі скорочені батьківські збори.
— Як це — скорочені?
— Ти, я і директор.
😊😊😊
За вечерею дочка розповіла, що написала лист Дідові Морозу. Сказала, що собі попросила комп'ютер, а мамі — норкову шубу... Дід Мороз поперхнувся чаєм.
😊😊😊
Маленький хлопчик бігає в квартирі. Скидає книжки з полиць, розкидає одяг, перекидає стільці. Прибігає мама:
— Ти що робиш?
— Бавлюся у гру.
— У яку?
— ... де я ключі від машини залишив?!

• Єврокубки

“Шахтар” вийшов із групи

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Донецький “Шахтар”, упевнено обігравши на виїзді в рамках четвертого туру Ліги Європи бельгійський “Гент”, забезпечив собі місце у стадії плей-офіз першого місця. Хоча матч для “гірників” розпочався невдало. На 20-ій секунді першого тайму в ворота українського клубу головою забив височенний Каліфа Кулібали.

Згодом наші футболісти перевернули все з ніг на голову. За десять хвилин до

свистка на перерву Тайсон заробив пенальті, яке вдало реалізував Марлос. Згодом Тайсон із гострого кута подвоїв рахунок. У компенсований до першого тайму час Тарас Степаненко головою замкнув подачу з кутового. Гольова феєрія продовжилася і в другій половині поєдинку. Фред із лінії штрафного майданчика довів справу до 4:1. Після цього “шахтарі” трохи розслабилися і пропустили у відповідь від Жеремі Пербе. Та й це ще не все. Факундо Ферейра забив п'ятий гол, а Даніель Мілічевіч — третій. У підсумку — 3:5 — яскрава перемога донецчан, яка забезпечила їм достроковий вихід із групи. Право зіграти весною в 1/16 Ліги Європи собі також гарантували німецький “Шальке”, за який грає український півзахисник Євген Коноплянка, нідерландський “Аякс” і російський “Зеніт” під керівництвом колишнього наставника “Шахтаря” Мірчі Луческу.

На жаль, не змогла перемогти у звітному турі ЛЄ луганська “Зоря”. На правах господарів луганчани активніше розпочали поєдинок, але перший м'яч забили футболісти роттердамського “Фейєноорда” — як і в попередньому матчі відзначився Николай Йоргенсен. Попри намаган-

ня відновити статус-кво підопічні Юрія Вернидуба часто помилялися. Здавалося, обидві команди підуть на перерву за рахунку 0:1, але незадовго до свистка захисник Ерік Боттегін зіграв у власному карному майданчику рукою, за що отримав другу жовту картку — відповідно вилучення. Б'ючи пенальті, гравець “Зорі” бразилець Рафаель Форстер із першої спроби не зміг переграти стража воріт суперника, але першим зіграв на добиванні, зрівнявши рахунок.

У другому таймі, залишившись у меншості, “Фейєноорд” відійшов назад, зміцнивши власну оборону. Український колектив мав шанси вийти вперед. Зокрема, варто відзначити удар Олександра Караваєва зблизька, коли шкряяний зрадницьки вдарився в стійку. 1:1 — луганчани так і не змогли, граючи в більшості, вирвати перемогу, що суттєво ускладнило їхні шанси на вихід у наступну стадію. Наразі в “Зорі” два залікові пункти, що на чотири менше, ніж у “Манчестер Юнайтед”, який у цьому турі поступився на виїзді стамбульському “Фенербахче” (2:1) і йде третім у турнірній таблиці. Нідерландці і турки, маючи по сім очок у скарбничці, очолюють групу.

• Невизначені історії

Жінкам не зрозуміти

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Віднедавна я приходжу на цей пустир щовечора. Сідаю на стареньку дерев'яну лавку з облущеною фарбою й поринаю в мовчання. Дивлюсь на потрісканий асфальт, раптово вловлюю хвилюючий запах свіжоскошеної трави. Чутно стукіт футбольного м'яча, що відлунює в ритмі серця. Розумію: якщо він зараз припиниться, помру тут, на лавці.

Звідкись, нізвідки, просто-таки з простору вириваються знайомі постаті. В запалених майках, барвистих трусах, кольору ямайського регі, борються за право володіти шкіряною кулею. Тут і Мішка Пінг-Понг, який хитає головою на довгій, як у жирафа, шиї, бігаючи майданчиком, і Коля Паровоз, котрий встигає висмажити півпачки цигарок, доки наші бігають в атаку, і Ваня Молоко, який б'є куди-небудь, але тільки не у ворота. Вуйко-Роналдо. Років на двадцять, мабуть, старший за нас, любив приєднатися до компанії, щоб поганяти “малюків”. Як і його знаменитий бразильський тез-

ка, був повненький. Любив пофінтити, але щоразу падав, наступивши на м'яч. Любов до футболу не минає ніколи. Спокусившись один раз, не зможеш відмовитися до кінця життя. Похід на стадіон — це цілий ритуал. Наче у перший клас ідеш за руку з татом, дідусем, дядьком чи старшим братом. Спочатку не розумієш, що від тебе потрібно, навщо це все. Проте згодом магія стадіону поглинає. Її величність Гра вперто не випускає зі своїх тісних обіймів. Із часом вивчаєш імена гравців, починаєш упізнавати кожного за стилем гри. Наклейки, календарі, постери — твоя кім-

ната перетворюється на маленький музей спорту. З'являється улюблена команда, з якою живеш, дорослішаєш, народжуєшся і вмираєш. І так безкінечно. Ти навіть готовий “облажатися”. Все що завгодно, аби лиш рідна команда завжди була на висоті.

Твоє дихання — яскраве світло прожекторів, сліпучий смарагд газону. Запах травневого вечора і сигаретного диму. Пісні, кричалки, “хвилі”, звуки автомобільних клаксонів. Розмови про те, що не залишає байдужим. Іноді смак поразки необхідний, як і смак перемоги. Футбольний м'яч, як планета Земля, обертається

постійно. Міцний боєць, який витримує найпотужніші удари по дерматинній пиці. Поряд із жінкою — найперший атрибут чоловіка. Недаремно форма м'яча нагадує форми жіночі.

Футбольний майданчик — це твій Колізей, поле бою. Місце, де гасав до самісінького вечора, збиваючи коліна до крові об твердий асфальт. Десятки стоголосих перегуків. Прагнення бути першим, бути кращим. Непереможне бажання не бути обіграним, виглядати сміливим, знаючи, що там, під високими тополями на пофарбованих у зелене дерев'яних лавках, за тобою спостерігає з десяток допитливих дівочих очей, серед яких очі тієї єдиної, неповторної. Безмежна радість бачити, як м'яч зрадливо тріпотить у сітці воріт, наче рибина в сітках старого моряка. Ти перебуваєш у грі, гра перебуває в тобі.

Таким було наше минуле. Тепер тут якое не по-нашому. На потертій фотокартці хлопчак у роздертій футболці, у волокнах якої змішалися піт і кров, запилених штанях, ношених бутсах, із покоцаним м'ячем у руках виклично вдивляється вдалечині. Тепер тут пусто. Лиш молоденькі тополі пробиваються крізь асфальт.

• Секрети футболу

Убивство президента

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

15 жовтня 1995 року через кілька хвилин після початку матчу чемпіонату України між “Шахтарем” і сімферопольською “Таврією” на стадіоні в Донецьку пролунав вибух. Як згодом з'ясувалося, спрацювала закладена під східці до VIP-ложі вибухівка. Разом із президентом донецького клубу — підприємцем, кримінальним авторитетом татарського походження Ахатем Брагіним — загинули п'ятеро його охоронців.

За офіційною версією, Брагіна, відомого у вузьких колах як Алік Грек, убило організоване злочинне угруповання Кушніра-Рябіна, на рахунку якого числяться, зокрема, вбивства відомих українських політиків Євгена Щербаня і Вадима Гетьмана.

Чотири попередні спроби замаху були невдали, п'ята виявилася успішною. Ця акція досі залишається однією з найсміливіших, найнахабніших і водночас чітко продуманих у кримінальній історії “лихих 90-их” нашої держави.

Вибух був настільки потужним, що загиблого керівника футбольної команди вдалося ідентифікувати лише за годинником “Rolex”. Вибухівку привів у дію за допомогою дистанційного управління спеціаліст-підприємець Ігор Філіпенко, його втечу зі стадіону прикривав капітан міліції В'ячеслав Синенко, який тривалий час відводив від себе підозри. Через кілька років після вчинення злочину він утік до Греції, звідки його повернули в 2005 році. Решта учасників і замовників убивства загинули в кримінальних міжусобицях. Лише двоє, яких заслухали на суді як свідків, ув'язнили. Вирок Синенку оголосили в

лютому 2007 року. Він відсидів понад п'ять років, після чого вийшов на волю.

Ім'я замовника вбивства досі не встановлено. З моменту загибелі Ахата Брагіна президентом донецького “Шахтаря” став і до сьогодні ним залишається його хороший друг і партнер по бізнесу Ринат Ахметов. На знак пам'яті про загиблого в жовтні 1996 року був започаткований міжнародний юнацький футбольний турнір.

Знай наших!

4 листопада на базі Великогаївської ЗОШ І-ІІІ ст. відбулися фінальні змагання з волейболу серед шкіл І-ІІІ ступенів Тернопільського району. Переможцем баталії стала команда НВК “Лозівська ЗОШ І-ІІІ ступенів-ДНЗ”, у складі якої виступали Назар Рудий, Юрій Денисенко, Михайло Рудий, Святослав Дмитрівський, Іван Шуль, Володимир Кітчак, Денис Журиба. Волейболісти впевнено перемогли ровесників із Великих Бірок, Великих Гаїв і Мишкович. Підготував команду талановитий фахівець, учитель-методист Микола Іванович Кітчак.

• Спортивний калейдоскоп

12 листопада національна збірна України з футболу в рамках кваліфікації до Чемпіонату світу-2018 зіграє в Одесі проти Фінляндії. Початок поєдинку о 21:45 за київським часом. 15 листопада на стадіоні в Харкові о 21 год. українці проведуть товариську гру проти сербів. Огляди обох матчів читайте в наступному номері “Подільського слова”. Головний тренер наших збірників Андрій Шевченко оприлюднив список із 24 гравців на ці дві зустрічі. Несподіванкою стала відсутність серед заявлених “динамівців” Євгена Хачеріді і Дениса Гармаша, а також молодого “гірника” Віктора Коваленка. Натомість шанс уперше зіграти за головну команду країни отримав 20-річний форвард київського “Динамо” Артем Бесєдін.

Завершилися півфінальні поєдинки Кубка імені Івана Вишневського. Плотича перемогла Великі Бірки 1:0, Шляхтинці здолали тернопільське “Динамо” 4:2. Фінальна зустріч відбудеться 13 жовтня на стадіоні в Товстолузі о 13 год. Запрошуємо всіх любителів футболу!

Київське “Динамо” і луганська “Зоря” за набраними очками (по 30) поділяють у турнірній таблиці Української прем'єр-ліги друге-третє місця. Луганчани на виїзді зіграли в нульову нічию з “Чорноморцем”, а “динамівці” виграли в “Дніпрі” з рахунком 1:2. Одноосібний лідер УПЛ — “Шахтар” (38 очок) переміг “Олександрію” 1:2. Інші матчі звітного туру: “Волинь” — “Сталь” 0:1, “Зірка” — “Олімпік” 1:2, “Карпати” — “Ворскла” 1:0.

Минулої суботи ФК “Тернопіль” на своєму полі розписав мирову з “Черкаським Дніпром”. У середині першого тайму черкашанин Олександр Ковпак, вправно перекинувши п'ятою м'яча через захисника тернопільянина, реалізував вихід віч-на-віч. Відігратися “муніципалі” змогли після того, як Черкаси залишилися в меншості. На 90-ій хвилині Ігор Курило за допомогою рикошету від суперника зрівняв рахунок. У перерві цього матчу Тернопільська обласна федерація футболу нагородила кубками, грамотами і медалями переможців та призерів чемпіонату Тернопільщини-2016, серед яких “Агрон-ОТГ” та “ДСО-Поділля” з Тернопільського району. Спортсмени отримали м'ячі та комплекти ігрової форми. За підсумками сезону, найкращим бомбардиром першості став Ігор Гатала з “Агрон-ОТГ” (Великі Гаї), на рахунку якого 8 голів, “агронівець” Максим Механів визнаний найкращим воротарем.

Бразилець Дентіньо підписав із “Шахтарем” новий контракт до 2021 року, інформує офіційний сайт донецького клубу. Він перейшов в українську команду з бразильського “Корінтіанса” влітку 2011 року за 7,5 мільйона євро, зіграв 91 матч і забив 13 голів.

Нападник збірної Португалії і мадридського “Реала” Кріштіано Роналду отримує найбільшу зарплату у світі серед своїх колег. Про це пише іспанське видання “Correio da Manhã”. Цього тижня португалець підписав зі своїм клубом новий контракт до 2021 року. За його умовами, Роналду отримуватиме 23,6 мільйона євро щороку після вирахування податків. До нового контракту Крішті отримував 21 мільйон європейської валюти.

Чемпіон світу за версією Всесвітньої боксерської організації (WBO) у ваговій категорії до 90,71 кг українець Олександр Усик 17 грудня у США проведе поєдинок проти південноафриканця Табісо Мчуну, на рахунку якого 17 перемог та дві поразки.

Підготував Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Пиріжки-рогалики у печі

Пиріжки, булочки, рогалики значно урізноманітнюють щоденне харчування. Їх використовують як додаток до рідких супів та бульйонів, як закуски. Ними можна поспідати або, якщо не боїться за фігуру, повечеряти. Пиріжки печуть з листового, дріжджового, пісочного, заварного тіста. Начинка може бути різноманітна: м'ясна, овочева, грибна або солодка. Сьогодні ми пропонуємо рецепти тіста, про приготування начинок читайте в наступному номері.

Тісто листове

Основне тісто: 200 г борошна, 1 яйце, 0,5 чайної ложки оцту.

Масляне тісто: 250 г масла (маргарину), 150 г борошна.

Листкове тісто виробляють шляхом поєднання масляного з пісним.

Борошно для масляного тіста просіяти на стільницю, додати масло й посікти в однорідну масу. З борошна, води, оцту і яйця замісити основне тісто такої консистенції, як на вареники, й добре вимісити. Розкачати у формі круга, покласти на нього масляне тісто, сформоване ножем у формі прямокутника. Тісто скласти конвертом й розкачати його, злегка притискаючи, у формі прямокутника, після чого скласти втричі, загорнути в серветку й покласти в холодильник. Так повторити 3-4 рази через кожні 15-20 хвилин. Останній раз розкачати тісто до товщини 1 см, порізати його на смужки, а їх – на квадратики. На кожний покласти начинку й зліпити протилежні краї, щоб вийшов трикутник. Пиріжкам можна надавати різної форми: трикутників, вареників, маленьких прямокутників – що кому до вподоби.

Пиріжки з листового тіста з м'ясною, овочевою, рибною чи грибною начинкою переважно подають до бульйонів, борщів,

рідких супів-пюре. Можна їсти їх і з чаєм чи кавою.

Листково-дріжджове тісто

250 г борошна, 15 г дріжджів, 2 жовтки, 2 столові ложки жиру, 0,5 склянки молока, 100 г масла, сіль.

Борошно просіяти в миску й нагріти. З чотирьох столових ложок борошна, дріжджів і частини молока вчинити опару (має бути, як густа сметана). Коли підійде, влити її в борошно, додати жовтки, змішані з рештою молока, посолити. Замісити тісто й вимішувати його доти, доки воно не почне відставати від рук. Наприкінці влити розтоплений жир і ще раз вимісити, щоб тісто увібрало жир. Накрити й залишити у теплі.

Коли збільшиться в об'ємі удвічі, викласти на присипану борошном стільницю й розкачати у формі круга. Змастити поверхню тіста розм'якшеним маслом або маргарином, згорнути конвертом і розкачати у формі прямокутника. Скласти його втричі і знову розкачати. Так повторити чотири рази. Потім тісто розкачати завтовшки 1 см, порізати на смужки й квадратики, покласти начинку й виробляти пиріжки.

Тісто пісочне

200 г борошна, 120 г маргарину (масла), 2 жовтки, сіль.

Борошно просіяти, додати жир, посікти ножем, додати жовтки, посолити. Швидко замісити й покласти в холодильник на 20 хвилин.

Опісля розкачати у вигляді прямокутника розміром 30x10 см, завтовшки 0,5 см. На відстані 2 см від краю викласти з на-

чинки валик завтовшки 3 см. Начинку прикрити тістом, старанно притискуючи. Вирівняти краї й нарізати пиріжки завширшки 4 см.

Напівпісочне тісто

300 г борошна, 100 г маргарину, 2 жовтки, 1 яйце, 2 столові ложки сметани, чверть чайної ложки соди, сіль.

Борошно просіяти, змішати із содою, покласти жир, посікти, додати жовтки, яйце, сметану, посолити й замісити тісто. Потім його охолодити.

Далі все робити, як у попередньому описі приготування пісочного тіста.

Пісочно-дріжджове тісто

200 г борошна, 120 г маргарину, 30 г дріжджів, 4 з половиною ложки молока, пів чайної ложки цукру, сіль.

Борошно просіяти, додати жир і посікти. Дріжджі розтерти з цукром і молоком, посолити. Змішати всі складові, швидко й старанно вимісити. Розкачати завтовшки 0,5 см і нарізати пря-

мокутники розміром 6x9 см. На середину покласти начинку, скрутити рулетом.

Дріжджове тісто

250 г борошна, 20 г дріжджів, 1 чайна ложка цукру, 2 столові ложки маргарину, 1 склянка молока, 2 жовтки.

Дріжджі змішати з 4-ма столовими ложками борошна, цукром і молоком до густоти сметани. Накрити й поставити в тепле місце. Коли підійде, додати решту борошна, білки і жовток. Старанно вимісити, поки з'являться пухирці і тісто стане блискучим. Влити розтоплений жир і ще кілька хвилин місити. Накрити й поставити в тепле місце, щоб підійшло. Коли тісто збільшиться в об'ємі удвічі, викласти його на стільницю, посипану борошном, й виробляти пиріжки.

З такого тіста можна пиріжки і пекти, і смажити. Для випікання помстити зверху яйцем і добре розігріти духовку. Пекти 20-25 хвилин. Смажити – у великій кількості жиру.

Заварне тісто

140 г борошна, 4 столові ложки маргарину, 3 яйця, чверть чайної ложки соди, сіль.

Закип'ятити три чверті склянки води з маргарином і щіпкою солі. В киплячу воду всипати борошно з содою, відставити й добре розтерти, щоб не було грудочок. Потім поставити на маленький вогонь і підігріти, весь час помішуючи. Коли тісто стане блискучим, зняти з вогню. До гарячого додавати по одному яйця, безперервно перемішуючи, щоб тісто стало однорідним.

Із заварного тіста сформувати кульки завбільшки, як волосський

горіх, викласти їх на застелене папером деко на відстані 5 см одна від одної. Пекти в дуже гарячій духовці близько 15-20 хвилин. Спочатку кілька хвилин духовку не відчиняти, щоб не осіло. Коли тісто підрум'яниться, зменшити вогонь, щоб не засохло. Перед тим, як вийняти, залишити його на кілька хвилин у духовці з відчиненими дверцятами. Коли кульки охолонуть, зрізати гострим ножем верхівку. Наповнити начинкою (бажано теплою), потім прикрити зрізаним верхом.

Пиріжки із заварного тіста перед подачею можна на 5 хвилин поставити в гарячу духовку, щоб підігріти.

Круасани

Хрумкі, із золотавою скоринкою, ніжною начинкою відразу викликають в уяві Париж, сніданок на Ейфелівій вежі чи ранок у французькому готелі. Хочете на мить відчувати себе в Парижі?

250 г борошна, 15 г дріжджів, 200 г вершкового масла, 100 мл молока, 1 чайна ложка солі, 1 столова ложка цукру, 1 яйце, 250 г шоколаду (білого або чорного).

Тісто розкачати прямокутником, покласти на нього подрібнене масло, загнути до середини. Розкачати, скласти втричі і знову розкачати. Потім знову скласти втричі й поставити на 20 хвилин у холодильник. Повторити так цей процес двічі.

Потім тісто розкачати у формі прямокутника завтовшки три міліметри, розрізати на 12 рівних трикутників. На кожний покласти по 2 шматочки шоколаду, закрутити трубочкою починаючи з вузького боку.

Покласти круасани на лист застелений папером для випікання, й випікати в розігрітій до 200 градусів духовці 20 хвилин.

Начинкою для круасанів може бути шоколад, згущене молоко варене (іриска), джем, повидло тощо.

Дитячий майданчик

Казка про дівчинку, яка перетворила злу відьму на добру

У далекому дрімучому лісі мешкала дуже стара відьма. Вона давно вже не бачила жодної живої душі, адже жила усамітно й ніколи нікого не запрошувала на гостину.

Та якось тим лісом ішла дівчинка і випадково натрапила на відьмин будиночок. Вона підійшла ближче й прочитала на дверях: "Не ступай, бо з'їм". Нижче був підпис – "Відьма". Маленька мандрівниця ніколи не бачила жодної відьми, тож навіть не знала, хто вона і яка. Дівчинці стало цікаво, а оскільки вона була хороброю, то вирішила постукати в двері.

Почувши стукіт, відьма страшенно обурилася: хто ж той сміливець, котрий посміє порушити її заборону? Вона широко відчинила двері, готова відразу ж виконати жадливу обіцянку, однак натомість надзвичайно здивувалася, побачивши на порозі миле дівча, яке привітно посміхалося. Усмішка дитини була такою щирою, що відьмин гнів розтанув, і вона не змогла не посміхнутися у відповідь. Як же давно на її обличчі не сяяла посмішка!

— Доброго дня, пані! — мовила дівчинка і подумала: — А відьми симпатичні.

Господиня лісової хатинки запросила дівчинку у помешкання, пригостила її всілякими смаколиками. Вони пили чай, їли цукерки й розмовляли про що завгодно, ділилися секретами, розповідали кумедні історії. Їм було так весело удвох!

Не зогляділися, як настав час повертатися дівчинці додому. Відьма вивела її на узлісся. Прощаючись, вони домовилися, що надалі будуть ходити одна до одної в гості. Прямуючи додому, дівчинка розмірковувала, що відьми зовсім не лихі, а навпаки, добрі й привітні, а ще — з почуттям гумору.

Запам'ятай: не варто складати враження про людину, поки не поспілкуєшся з нею. І ще: як ти поставишся до когось, так само і він ставитиметься до тебе.

Загадки

Я кругленький хлопчик,
Як у мишки, хвостик,
Червоненький я на вроду,
Хочу в борщик із городу.
(Буряк)

Розкажіть, діти, хто те
добре знає,
Яке коротке літо восени
буває?
(Бабине літо)

Я сама сиджу в коморі,
А коса моя — надворі.
(Морква)

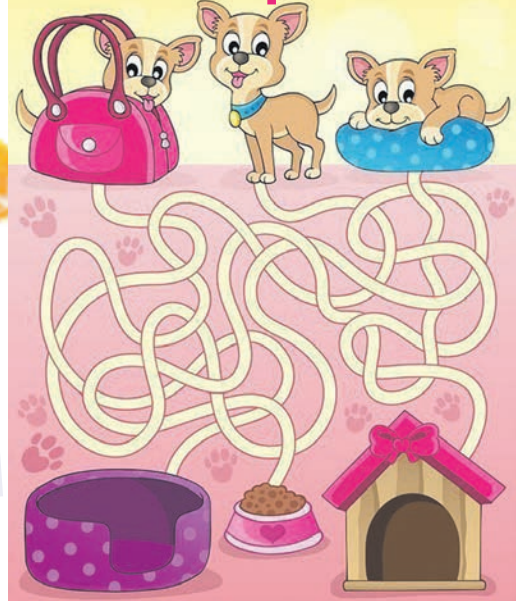
Дні стали коротшими,
Довшими стали ночі,
Хто скаже, хто знає,
Коли це буває?
(Восени)

На городі молода
Пишні коси розпліта,
У зелені хустинки
Золоті хова зернинки.
(Кукурудза)

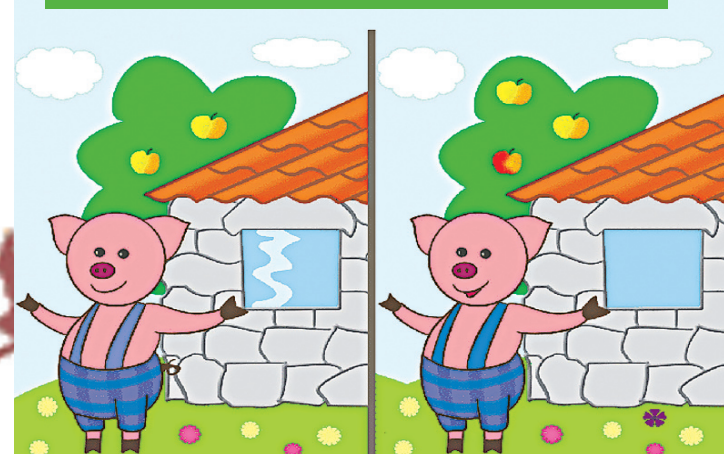
Краплі з неба,
Дахів, стріх,
Дощ холодний,
Перший сніг,
Почорнів без листя сад.
Що за місяць?
(Листопад)

Іде полем силач
Добувати людям калач.
(Трактор)

Лабіринт

Знайдіть відмінності

МИРИЛКИ

Я — козак, і ти — козак,
Я — вояк, і ти — вояк,
Щоб в бою стояти мужньо,
Ми повинні бути дружні.
Ми хоробрі вояки —
Побратими-козаки.

Мирилка летіла,
На плече сіла,
Сказала тишенько:
— Миріться швиденько!

Ти — не ворог, я — не ворог.
Нам сваритись просто сором.
Помирились, помирились,
Щоб ніколи не сварились.